Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 164. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 28, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 28-го СЕРПНЯ 1996 р. Ч. 164. РІК CIII.

УКРАЇНА ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Київ. — Мільйони українських громадян у всіх реґіонах держави відзначили 24-го серпня 5-ту річницю незалежности України.

На центральній вулиці Хрещатик в українській столиці ветерани, музиканти і тисячі інших людей з гордістю і захопленням стежили, як повз них маршують добірні вояки української армії під морем синьо-жовтих прапорів.

Готуючись до цьогорічних святкувань Уряд не пошкодував грошей на відновлення давно покинутих будівельних проєктів та на прикрашення вулиць Києва прапорами та плякатами.

Напередодні ввечорі Президент Леонід Кучма у своїй урочистій 80-хвилинній промові з нагоди Дня Незалежности зазначив, що за п'ять років практично з нічого було зформовано всі атрибути держави.

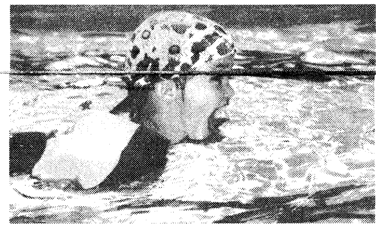
Він також щиро подякував 12-мільйонній українській діяспорі за велику допомогу у будівництві незалежної України.

Цей день відзначили святковими бенкетами селяни, відклавши збирання хліба. В шпиталях, де лежать діти, які постраждали від наслідків Чорнобильської катастрофи, відбулися спеціальні святкові концерти. Козаки в традиційному одязі співали і танцювали на столичному майдані Незалежности.

Але не обійшлося і без прикрих інцидентів. Як повідомило аґентство Інтерфакс, в Миколаєві святкування незалежности затьмарилося катастрофою літака, який впав під час авіяційного видовища, в наслідок чого пілот загинув і троє осіб поранено. Невеликий протест організували гірники

(Закінчення на стор. 5)

Визначено переможців фотоконкурсу на Союзівці

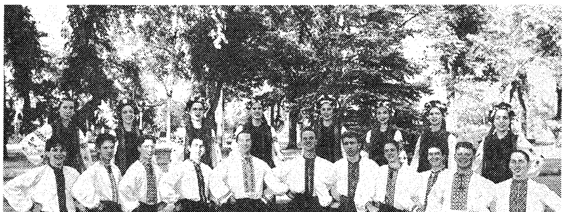
Фотографія, яка зайняла 1-ше місце на фотоконкурсі Союзівки — „Вікторія Куріца" (автор — Тереса Куріца).

Союзівка (Г. К.). — Тут у вестибюлі Головного будинку проходила спонзорована УНСоюзом виставка-конкурс фотографічних праць. Ініціятор конкурсу і оформлювач експозиції — координатор спеціяльних проєктів УНСоюзу Оксана Тритяк.

У День Незалежности України, 24-го серпня, жюрі, у складі якого були Юрій Козак, Роман Івасівка і Рома Прийма-Богачевська, визначило переможців. Перше місце присуджено Тересі Куріці за фотографію, на якій зображена Вікторія Куріца, друге — Талі Ленець за знимку „Андрій Ленець", третю нагороду одержав Роман Семчук за фотопрацю „Наталка і Ніна Семчук".

Переможці одержують від УНСоюзу: Першу нагороду — 100 дол. і безкоштовну кімнату на Союзівці на два дні для двох осіб, Другу нагороду — річну передплату „Свободи" або Українського Тижневика, Третю нагороду — вечерю на Союзівці для двох осіб.

Союзівка: останні дні літа

Український Танцювальний Ансамбль „Розмай" із Вінніпеґу, Канада.

Союзівка (Г. Колесса). — Заключний вікенд літнього сезону, присвячений Дневі праці, за традицією завершує літній сезон оселі УНСоюзу. Закриття се[illegible]ну цього року буде особ[illegible]во цікавим і різнома[illegible]м — протягом тр[illegible] з тут відбудуться [illegible] концертів, виставки, тенісові й плавацькі змагання, та забави.

У п'ятницю, 30-го серпня, о год. 8:30 вечора розпочнеться концерт вокально-інструментального ансамблю „Львів'яни", який уже третє літо прикрашає атмосферу Союзівки. У його складі — соліст-тенор Володимир Цімура, виконавець на духових інструментах Тарас Гринюк, Ігор Костів — бас-гітара та вокал, і Роман Головатий — виконавець на клявішних інструментах. Звучатимуть народні пісні й твори сучас-

(Закінчення на стор. 5-ій)

ДОЧЕКАЛИСЯ ГРИВНІ

Київ. — 2-го вересня Україна нарешті запровадить довгоочікувану гривню, яка покладе край „напіввалютному" купоно-карбованцеві і ліквідує довгі ряди нулів на цінових етикетках, повідомив 25-го серпня голова Національного Банку України Віктор Ющенко.

Коментуючи на телебаченні президентський указ про грошову реформу в Україні, підписаний того ж дня, голова НБУ сказав, що метою реформи є заміна тимчасової грошової одиниці — карбованця на справжню національну валюту, а також заміна маштабу цін і створення стабільної грошової системи.

В. Ющенко повідомив, що обмін валюти відбуватиметься від 2-го до 16-го вересня. Разом з тим Державна комісія з грошової реформи має право в разі необхідности продовжити цей термін.

Очевидно, найпомітніше зміна валюти позначиться на цінових етикетках, що перетворилися на запаморочливі ряди нулів в наслідок інфляції за останні п'ять років.

Одну гривню будуть обмінювати на 100,000 карбованців. Нова грошова одиниця, за словами віцепрем'єр-міністра Віктора Пинзеника, стабілізується після обміну на рівні від 1.75 до 1.76 гривні за один долар, що є близьким до еквівалентного курсу карбованця, який 25-го серпня був на рівні 180,000 за один долар.

Банкноти гривень, надруковані в Канаді і Великобританії, лежать в банках готові до запровадження вже понад два роки.

„Сьогодні ми дуже раді тим, що гривня ще раз повернулася до Києва, і бажаємо, щоб вона була стабільною", — сказав В. Ющенко, вказуючи на історичний зв'язок нової валюти з грошовою одиницею Київської Руси.

В наслідок чуток про запровадження гривні під час святкування Дня Незалежности карбованець впав з 176,100 за долар до 180,000. За останні п'ять років Україна вже кілька разів обіцяла запровадити нову валюту, але утримувалася від цього з огляду на економічні проблеми.

Стабілізація карбованця і рекордно низька місячна інфляція в червні і липні на рівні 0.1 відсотка створили чудові умови для введення нової валюти якраз тепер, сказав В. Пинзеник.

Питання про стабілізаційний фонд на суму 1.5 блн. дол., який має надати Міжнародний валютний фонд на підтримку гривні, буде узгоджено наступного місяця, повідомив В. Ющенко, підкресливши, що запровадження гривні не залежить від МВФ.

Обидва урядовці присвятили багато часу запевненням у тому, що грошова реформа не вплине на заощадження українських громадян.

Уряд намагається провести якнайясніше реформу, і люди, здається, прийняли цю вістку спокійно, сказав В. Пинзеник.

Гроші будуть обмінювати у 20,000 пунктах по всій Україні. Згідно з передбаченими чотирма категоріями обміну, працююче населення зможе обміняти гроші за місцем праці, пенсіонери — на пошті, непрацюючі та чужоземні громадяни — в банках, селяни — у визначених сільських радах.

(Закінчення на стор. 5)

Л. Кучма започаткував підготову до конференції Европейського банку

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 21-го серпня, Президент України Леонід Кучма видав указ про підготову та проведення щорічних зборів Европейського банку реконструкції і розвитку (ЕБРР), які відбудуться в Києві у травні 1998 року.

Враховуючи винятково важливу ролю цього представницького міжнародного форуму для України, його підготову та проведення Президент взяв під свій патронат. У відповідності з указом створено міжвідомчу раду, яка координуватиме підготову зборів. Буде створено також організаційний комітет, який виконуватиме конкретні завдання. До 1-го жовтня Президент Кучма зобов'язав підготувати програму заходів організації зборів, передбачивши необхідне матеріяльно-технічне і фінансове забезпечення.

Міжвідомчу раду очолив перший віцепрем'єр-міністер України Василь Дурдинець.

Президент Л.Кучма підписав низку указів про чергові призначення в урядових структурах. Зокрема міністром праці затверджено Миколу Білоблоцького, міністром зв'язку — Дмитра Худолія, начальником Головного управління з питань радіочастот при Кабінеті Міністрів України — Івана Михальчука, головою Експертно-технічного комітету при Кабінеті Міністрів призначено Віктора Ващіліна. Валерія Борзова звільнено з посади міністра в справах молоді і спорту, у зв'язку з переходом на іншу працю. Його призначено на пост голови Державного Комітету України з фізичної культури та спорту.

Сербія і Хорватія встановили дипломатичні відносини

Беоґрад, Сербія. — Республіки Хорватія і Юґославія, які колись входили до складу однієї і тієї ж федерації, а потім стали противниками в кровопролитній війні, встановили дипломатичні відносини. Політичні коментатори розцінюють цей крок як важливе досягнення на шляху до нормалізації становища на Балканах. Хорватський міністер закордонних справ Мате Ґраніч і його сербський колеґа Мілан Мілутіновіч підписали протокол про взаємне признання, після чого виголосили короткі промови, апелюючи до історії, але не заглиблюючись в суть сербсько-хорватських розбіжностей. „В певному сенсі сьогоднішню угоду можна вважати історичною, — сказав Мілутіновіч, — бо вона означає поворот у відносинах між нашими державами". Це ж підтвердив Ґраніч, сказавши, що „угода є запорукою стабільности в реґіоні...і основою для вирішення багатьох проблем".

Церемонія підписання дипломатичного протоколу відбулася у Сербській залі Палацу федерації у Беоґраді. Обидва міністри признали, що підписаний протокол не розв'язує усіх суперечок між їх урядами, але створює основу для майбутніх вреґулювань. Деталі протоколу покищо не опубліковані.

Пйонґянґ відновлює ядерні погрози

Пйонґянґ, Північна Корея. — Якщо підписана два роки назад американсько-північнокорейська угода виявиться нездійсненою, то комуністична Північна Корея „вважатиме себе вільною від будь-яких обмежень і продовжить створення ядерної промисловости на основі власних засобів, технології і сировини". Таку заяву зробив офіційний представник північнокорейського міністерства закордонних справ, який ставрджував, нібито йому відомо про наміри З'єднаних Стейтів Америки відмовитися від попередніх зобов'язань перед Північною Кореєю. Цей дипломат також дав до зрозуміння, що його уряд вже й сам почав сумніватися у доцільності тих домовлень.

Як відомо, ЗСА з допомогою міжнародного консорціюму будують у Північній Кореї атомову електростанцію на двох легководних ядерних реакторах, і зобов'язалися постачати паливну оливу як компенсацію за скасування Пйонґянґом його ядерної програми.

Поінформовані джерела у Сеулі, столиці Південної Кореї, повідомляють, що невдовзі у Пйонґянґу, у будинку колишньої амбасади Східньої Німеччини, відкриється американська „місія в питаннях зв'язків", яка виконуватиме там функцію дипломатичного представництва. Місію очолить відповідальний працівник Державного департаменту ЗСА Спенсер Ричардсон. Подібна північнокорейська місія діятиме й у Вашінґтоні.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

МУФТІЯТ ЧЕЧНІ ПРИВІТАВ УКРАЇНУ З НЕЗАЛЕЖНІСТЮ

КИЇВ. — Муфтіят Чеченської Республіки Ічкерія, керівний орган ісламської церкви в республіці, поздоровив українців з 5-ою річницею незалежности і висловив надію, що незабаром і Чечня буде самостійною, повідомила 23-го серпня УНІАР. „Ми, чеченський народ, від усього серця солідарні з Вашою радістю з приводу 5-ої річниці з Дня Незалежности України", — сказано у зверненні муфтіяту до українського народу. Висловлюючи певність, що близький той час, коли Чечня встановить дипломатичні відносини з Україною, автори звернення пишуть: „Сподіваємося, що це будуть стосунки дружби та братерства".

УКРАЇНЦІ З РОСІЇ РОЗПОВІЛИ ПРО СВОЇ БІДИ

КИЇВ. — Незважаючи на те, що делеґація українців з Росії прибула до Києва на святкування 5-ої річниці незалежности України, розмова їхня із журналістами в приміщенні фундації ім. Ольжича відбулася зовсім не на святковій ноті. Гості розповіли про постійну нестачу фондів, непрофесійність власного керівного центру і підступні дії російської влади, що не дають змоги виконувати поставлені перед українськими організаціями завдання. Керівник тюменської громади Дорожинський так охарактеризував стан справ серед українських громад: „Об'єднання українців в Росії практично немає. 'Об'єднання' [тобто організація українців у Росії] працює на роз'єднання. Голова ж використовує ідеї патріотизму у своїх власних інтересах". Як уже повідомлялося, затримано реставрацію будинку Українського Народного Дому в Москві, крім того, майже не друкується українська преса і книжки. Все це, за словами гостей, наслідок нехтування потребами українців з боку російської влади, яка є нездоланною перешкодою на шляху розвитку українського руху в Росії. Однак деякі громади, такі як Тюменська і Воронезька, всупереч трудношам відкривають українські недільні школи, проводять факультативні заняття і виставки, ведуть освітню роботу щодо історії українського народу.

ПІСНЯ ПРО „МАТУШКУ РОСІЮ" В ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ-НЕНЬКИ

КИЇВ. — Навіть урочистий концерт, присвячений 5-ій річниці незалежности України, не обійшовся без „матушки Росії", повідомила 23-го серпня УНІАР. Народний артист Росії Йосип Кобзон „не втримався" і виконав російською мовою пісню „Україна-ненька", в якій рефреном звучали такі слова: „Серцю все єдино: Україна-ненька, матушка Росія". Реаґуючи на новий прояв „єдності двох братніх народів", частина глядачів, що зібралися в палаці „Україна", обурено свистіла і кричала „ганьба" на кожний приспів.

ПІДНЯТО ПРАПОР ЕВРОПИ

КИЇВ. — 24-го серпня, у День Незалежности України, на центральній площі столиці урочисто піднято прапор Єдиної Европи. У церемонії на Европейському майдані (стара назва — Ленінського комсомолу) взяли участь міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко, генеральний секретар Ради Европи Данієль Таршес, голова Київської міської державної адміністрації Олександер Омельченко. Присутні відзначили глибокий символізм акції, що продемонструвала готовість і бажання України вступити до Европейського Союзу і жити у цивілізованій Европі.

ДЛЯ ЗАМІНИ СТАРОЇ СИМВОЛІКИ — „НЕМА ГРОШЕЙ"

КИЇВ. — Позиція лівих щодо використання колишньої символіки СССР поряд з новою знаходить певну підтримку і в урядових структурах, які, покликаючись на брак фондів, не спішать знімати серпи і молоти з фасадів громадських і державних будинків. „Тепер, коли люди голодні, роздягнені, коли вони не одержують місяцями зарплатню, коли не знають, як одягти дітей до школи, чи є питання знищення символіки вартим витрачання величезних коштів? Чи це головне тепер для долі України?", — запитав член КПУ В. Арестов на одних телевізійних дебатах. Голова Адміністрації Президента Дмитро Табачник, який начебто дотримується „золотої середини", навіть закон покликав на захист старої символіки. „Такі будинки, як Верховна Рада, Адміністрація Президента та Міністерство Закордонних Справ, є пам'ятниками архітектури й охороняються законом", — сказав він. Підтримує його, покликаючись на коштовність заміни символіки, і управління охорони пам'яток історії та культури Києва. Після прийняття в червні Конституції демократичні сили, озброєні Основним Законом, де затверджено нові символи України, посилили свій натиск на державні структури, вимагаючи негайного зняття символів СССР, які до тепер мирно „співіснують" на урядових будинках з тризубом і синьо-жовтим прапором. „Символіка іншої держави, тим паче неіснуючої, не повинна існувати в столиці України", — сказав представник Української Республіканської Партії В. Чемерис.

Є. СУПРУНЮК УТІК ВІД ВИКРАДАЧІВ

СИМФЕРОПІЛЬ. — 24-го серпня невідомі викрали голову кримського парляменту Євгена Супрунюка, але йому вдалося від них утекти, повідомило аґентство Ройтерс. Заступник голови ВР Криму Анишеван Данелян сказав на надзвичайній сесії парляменту, що Є. Супрунюка тримали в льосі, звідки він втік зі серйозним пораненням голови, обеззброївши перед тим одного з викрадачів. Є. Супрунюка захоплено після того, як він повернувся зі святкувань 5-ої річниці незалежности з Києва. А. Данелян сказав, що міліція веде слідство. Голова ВР Криму симпатизує Києву більше, ніж його попередники, які активніше шукали зближення з Москвою. Дехто з місцевих політиків пов'язує викрадення Є. Супрунюка з надзвичайною сесією кримського парляменту, яка мала відкритися 28-го серпня, щоб обговорити можливий вотум недовіри урядові півострова. Голова ВР перед тим закликав був відкласти надзвичайну сесію. За офіційною статистикою, половина всіх злочинів, скоєних в Україні, припадає на Крим, Донецьку та Дніпропетровську області.

У СВІТІ

ВИБОРИ В БОСНІЇ ТА ГЕРЦЕҐОВИНІ, призначені на 14 вересня, можуть не відбутися, якщо представники ООН не вживуть енерґійніших заходів для контролі за реєстрацією виборців та іншими процедурами. Боснійські мусулмани висловили нещодавно протест у зв'язку з тим, що у двох ключових містах на контрольованій сербами території, Брчко та Сребрениці, зареєстровано у кілька разів більше сербів, ніж їх було до початку війни. Виборчий закон дозволяє тисячам біженців реєструватися або за новим, або за колишнім місцем проживання, і таким чином дає можливість штучно змінювати демографічну ситуацію в тій чи тій місцевості. Опитування громадської думки показують, що лише 30 відс. боснійських хорватів і 2 відс. сербів, вважають, що Боснія має лишитись єдиною державою.

В АМЕРИЦІ

ВИПУСКНИКИ АМЕРИКАНСЬКИХ ШКІЛ, усупереч поширеному стереотипові, виявляють кращі знання з математики, ніж з мовних предметів. Це підтверджують результати випускних тестів, починаючи з 1990-го року. Зниження результатів у філологічних предметах фахівці пояснюють дедалі меншою схильністю школярів до читання книжок, а також зростанням відсотка етнічних меншин, які не знають англійської достатньо добре. Саме тому серед різних расових груп найсильнішими у філології є білі, тоді як у математиці вже багато років перед ведуть вихідці з Азії. Чорношкірі американці мають найнижчі результати і в математиці, і в мові. Дівчата виявляють до філології майже такі самі здібності, як і хлопці, зате в математиці помітно відстають.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Шкідливі плоди телеманії

Тема ця не нова. Про шкідливий вплив телебачення на розумовий і психічний розвиток підростаючого покоління б'ють тривогу як педагоги, так і лікарі в усьому світі не віднині. Однак, незважаючи на попередження, американські діти проводять щораз більше часу за телевізором. Якщо ще 20 років тому діти віком від двох до одинадцяти років приділяли телевізійним передаванням у середньому по 23 години 20 хвилин на тиждень, то тепер — понад 28 годин. Підраховано, що американські діти, закінчуючи школу, в загальному проводять перед телевізором більше часу, ніж у клясі: 1,500 годин перед телевізором і 900 годин — у школі.

Педагоги і лікарі прийшли до висновку, що у дітей, які надмірно захоплюються телебаченням, погано розвинуті навики усної мови. Вони привикають вести пасивний спосіб життя спостерігачів, мало читають, їм тяжко аналізувати і викладати прочитане як усно, так і письмово.

Особливу тривогу у З'єднаних Стейтах викликає та обставина, що кількість годин, які виділяються на освітні програми для дітей, постійно зменшується, особливо у передаваннях комерційного телебачення. Це пояснюється перш за все тим, що дитячі програми невигідні, бо комерційна реклама, головне джерело прибутку цих компаній, орієнтується головним чином на дорослих глядачів.

Батьки і педагоги у ЗСА побоюються, що телебачення з його культом насилля і надміром сексу має на дітей більший вплив, ніж родина і школа. 70 відсотків опитаних дітей З'єднаних Стейтів вважають, що телевізійні програми цікавіші, ніж проведення часу з батьками.

Обстеження, яке провів Крайовий інститут психічного здоров'я, показало, що насилля, яке демонструється у телевізійних програмах, викликає агресивність у поведінці дітей. За останні чотири роки кількість актів насилля на американських телевізійних екранах збільшилася на 45 відсотків. Однак довгий час телевізійні продюсери вперто твердили, що не існує переконливих доказів зв'язку між насиллям на екрані і злочинністю в житті. Нині ж заперечувати шкідливий вплив передач на психіку дітей (та й не тільки дітей) стало просто неможливо. Вчені після багаторічних дискусій прийшли до висновку, що такий зв'язок, безперечно, існує. Дослідження, проведені спеціяльною комісією Американської академії педіятрії для вивчення впливу телебачення на дітей, показали, що телебачення сприяє не лише зростанню агресивности дітей, але й розповсюдженню серед них наркоманії і збільшенню зловживання алькогольними напоями. Так, перебуваючи під владою доляра, американське телебачення перетворюється у противника педагогів і батьків і наносить непоправну шкоду підростаючому поколінню.

Свого часу редакція газети „Ю-Ес-Ей Тудей" провела опитування різних груп населення, щоб виявити, чи мають на дітей вплив телевізійні програми, що демонструють сцени насилля. Відповіді були однозначні: акти насилля на телевізійних екранах, безперечно, негативно впливають на дітей, які поступово привикають до них і навіть починають наслідувати. Надто велика кількість низькопробних, примітивних „розважальних" кінобойовиків, насичених фантастичними трюками, безперервною стріляниною, насиллям, всякого роду жахами, заволоділа телевізійним екраном, що негативно впливає на естетичні смаки молодих глядачів, аж ніяк не сприяючи інтелектуальному розвиткові дітей.

Який же вихід? У зв'язку з тим, що впливати на телевізійну індустрію, як і взагалі на засоби масової інформації, практично неможливо, батькам залишається одне: старанніше контролювати дітей, виховувати їх естетичний смак, відвертати увагу від низькопробних програм, своєчасно переключати або вимикати телевізор.

Однак є одна добра новина: в кінці липня в Білому Домі відбулася зустріч представників Адміністрації на чолі з президентом Б. Клінтоном і віцепрезидентом А. Гором з керівниками найбільших телевізійних компаній, Крайової асоціяції телебачення, яка об'єднує понад 1,400 телевізійних станцій, активістами дитячого телебачення. Віднині всі телевізійні канали зобов'язалися не менше трьох годин на тиждень присвячувати освітнім програмам для дітей. Перший крок зроблено. Наступний (і найголовніший) все ж таки залишається за батьками.

Олег Олещенко-Бурий,
Луганська область, Україна

Ми самі винні

Які здобутки ми маємо за п'ять років незалежности України?

На початку 1992 року росіяни та інші національні меншини нашої держави були згодні вчити українську мову, аби отримати громадянство України. Влада започаткувала велику кількість національних клясів і батьки не чинили спротиву, бо чули, що скоро усі науки у середніх та вищих навчальних закладах викладатимуться на державній українській мові. Прислухались у містах і селах области і до думки просвітян, рухівців, націоналістів. При їхньому сприянні багато дітей розпочали навчання в вищих навчальних закладах Львова, Івано-Франківського, Тернополя. Ці національно свідомі юнаки та юначки розрахували через п'ять років принести у донбаські школи свідому любов до Бога, до України, до людей. Але наші демократи (переважно письменники) не використали цей шанс.

В середині 1992 року прийшли чутки з Києва про двомовні записи у новому українському пашпорті. Наші депутати зробили принципову помилку, закріпивши колоніяльний стан в основному документі громадянина.

Восени того року починаються економічні негаразди,і перш за все в освітянській сфері. Вчителі усієї України були позбавлені статусу державного службовця, а колишні партійні функціонери стали отримувати великі пенсії. Для дитячих садків (велика їх кількість вже мала українські групи) на сході була розроблена псевдодержавна програма „Дитина" з використанням хрестоматії „Золотий колосок", де немає навіть натяку на потребу релігійного і національного виховання української дитини.

А далі покотилось: брак українських підручників, різке зменшення національних клясів (особливо 1-их), відмова вчителів від перекваліфікації (бо не було обіцяної доплати).

У сфері культури були започатковані конкурси під еґідою „піонерських організацій Луганщини" з додатком пісень „про вареники".

У нас запанувала „дармократія". Член злочинної Комуністичної партії має в незалежній українській державі друкований антиукраїнський листок (наприклад, „Трибуна Комуніста" в Свердловському, Луганської области), а газети національно-патріотичного спрямування „Бандерівець", „Кам'яний брід", „Луганські вісті", „Наше слово", „Східний часопис" вже зникли.

Телевізія і радіо области в занепаді: практично не чуємо рідного слова. „Незалежні" місцеві телекомпанії, створені на сумнівні капітали, розважають обивателя аполітичною та порнографічною інформацією про життя північного сусіда.

Останнім часом українські естрадні співаки обминають неспокійні шахтарські міста Луганщини. В той же час примітивна „русскопоющая еліта" збирає немалі гроші у Луганському.

Є багато моментів „хохлізму" у побуті: нас досі ображають за використання рідної мови, за материнські звичаї. Ми ж не даємо належної на те відсічі. Киваємо на західню діяспору: вона нам допоможе! А самі досі не можемо на державному рівні повернути українські національні святині на Луганщині, у Києві (Києво-Печерська Лавра), у Чернігові, у Почаєві. Президент України на своїй батьківщині, у Новгород-Сіверському районі Чернігівської области, разом з промосковським Митрополитом Володимиром (Сабоданом) закладає новий храм, а краще сказати, узаконює пріоритет чужої державної Церкви. У нас також церковні споруди, побудовані українцями, належать російській Церкві. Місцева влада активно допомагає їм. Служба — всупереч

(Закінчення на стор. 5)

Петро Грицак

Глибокий слід українського піонера

Мова йде про 20-ліття смерти заслуженого українсько-американського діяча, проф. Олександра Грановського, який своїми зусиллями у великій мірі причинився до виходу українців в Америці на ширшу арену суспільного й політичного життя. Початки політичної активности української імiґрації були дуже важкі, але під впливом суспільної діяльности й жертвенности деяких одиниць збудовано солідні фундаменти і на них українське життя в Америці дуже успішно розвивалося протягом останніх 50 років. Однією з тих заслужених одиниць, піонером українсько-американського політично-суспільного терену та гідним репрезентантом української громади в Америці перед американським суспільством і урядом був саме проф. О. Грановський.

Довгий час він був, одним із дуже небагатьох, професором університету українського походження. Через свою наукову діяльність і особисті контакти дістав доступ до ширших кіл освіченого американського суспільства та стейтової влади в Міннесоті. Особливо активним був в організації Державного Відродження України в часи назагал неґативної опінії великої частини офіціяльної Америки відносно українських іміґрантів (т. зв. „непроґресистів"), за президента Рузвелта та під час Другої світової війни. Тут одначе проф. Грановський зумів переконати владу у лояльності американських українців до Америки, мимо всяких ворожих нам інсинуацій, головно від просовєтських елементів, та деяких груп, традиційно вороже наставлених до українців.

Тому автор тут не має наміру осягати солідної наукової діяльности професора, а хоче підкреслити його інші великі заслуги перед українською громадою в Америці та в діяспорі взагалі. Тут можна взяти до уваги три головні ділянки його активности. Поперше, він підкреслював конечність для української молоді в Америці далі вчитися, щоб закінчити розпочаті та починати нові студії, в той час як ще відносно мало молодих українців взагалі думало про вищі студії. В той спосіб професор започаткував процес ґенерації, на більшу скалю, українських професіоналістів в Америці, що сьогодні дуже корисно характеризує наше ім'я серед інших іміґрантів східньоевропейського походження.

Подруге, дуже причинився до численного прибуття нової української іміґрації до Америки, так званих „діпістів" або переміщених осіб. Він сам виготовив близько 200 „афідавітів" (без цього документу приїзд тоді був неможливий), та заохочував інших ті афідавіти підписувати. Про ту працю професора появилася навіть в газеті „Ню Йорк Таймс" восени 1949 року прихильна стаття. Це було в час, коли певні кола радили афідавітів не підписувати, бо „діпісти" — це ніби якісь непевні люди, що не хочуть працювати, „безбожники" і т. д.

Професор Грановський був також активним в УККА, де виступав за добру співпрацю між різними групами, а спеціяльно між новоприбулими і „старими іміґрантами". Під час так званої „акції МекКарті" не радив себе в'язати із крайньо правими провідниками, а радше триматися засад здорового розуму та поміркованости. Трудноші, яких українці в Америці мали тому ще 44 роки, важко уявити. Коли тільки прийшов до влади президент Айзенгавер та почалася кампанія „Визволення", приватні американські кола, що її переводили, навіть чути не хотіли про українців як якусь окрему групу державного характеру, рекомендуючи їм ще тільки „референдум" для остаточного визначення своєї будуччини. Одначе в тих часах професор мав нагоду нав'язати приватні зустрічі із чільними представниками американських академічних середовищ, де зумів виробити , при помочі персонального магнетизму, особистої привабливости і блиску, прихильніше наставлення до України й до українців взагалі, яке ми можемо не раз обсервувати сьогодні (наприклад, прихильна до українців стаття в „Ню Йорк Таймс" з 8-го серпня 1996 року під заголовком „Дайте шанс Україні"). Був проф. Грановський твердо переконаним, що любов до України не шкодить академічній кар'єрі.

Ту ситуацію можна порівняти із дивною атмосферою, яка ще до донедавна панувала в Державному департаменті. Якраз п'ять років тому мав президент Дж. Буш відому промову в Бабиному Ярі коло Києва, де робив українцям неоправдані й нетактовні закиди щодо „непогамованого націоналізму" і т. д. Навіть

(Закінчення на стор. 5)

Олександер Серафин

ТЕМА КОНФЕРЕНЦІЇ — АВТОМОБІЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

Річна конференція Мишиґенського університету, присвячена автомобільній промисловості, відбулася в Треверс СиСіті, Миш., протягом першого тижня серпня, з участю понад 1,000 осіб. Доповідачами на конференції були провідники автомобільних фірм та експерти. Учасниками були особи, пов'язані з автовою промисловістю. Ці конференції дають уявлення про автомобіль майбутнього.

Виробники автомобілів все більше складових частин виготовляють за контрактом. Це дає головним постачальникам цих частин вирішальний голос у встановленні цін. Виробники частин консолідуються і їхні підприємства стають глъобальними. Передбачають, що мале число постачальників стане джерелом частин для багатьох автових фабрик.

Виробники авт ризикують втратити контролю над своїм майбутнім, звертаючись до своїх постачальників за електронічними компонентами до авт. Мініятюрних комп'ютерів, яких є багато в автах тепер, буде ще більше в майбутньому. З поступом технології, інженери автомобільної промисловости будуть менш спроможними встановляти комп'ютерні специфікації. На думку експертів, віддавання роботи за контрактом створить пастку.

Здійснена фірмою „Й. Д. Паверс і партнери" аналіза 74 випусків автомобілів головних виробників від 1989 до 1996 року вказує, що авта мають найбільше дефектів протягом першого року виробництва. Імпортовані авта мають їх дещо менше, ніж домашнього виробу, тому що мають кращу загальну якість.

Майже в усіх випадках якість авт була краща у другому році виробництва, ніж у першому, як також краща за моделі, які вони заступали. Випуски „Дженерал мотос" від 1993 року демонструють значну модифікацію. У компанії „Форд", найбільше проблем було в останньому році виробництва певного моделю. Це, може, тому, що вся увага вже була звернена на новий модель. Проблеми у нових автах є ще помітні в моделях „Тойота" і „Гонда".

Невідкладною проблемою є знизити витрати і плекати „lean" виробництво — працювати швидше і якісніше спільними зусиллями. Це спонукує спеціялістів, що займаються фінансами у Форда, задуматися над їхнім завданням у своїх фабриках по ЗСА. На думку Джана Капляна, контролера виробництва, „завдання фінансистів не тільки мусить змінитися, вони мусять очолити зміни". Персонал фінансистів має помогти директорам та інженерам фабрик знайти способи заощадити видатки більш витонченими оцінками вартости. До 1997 року фабричні фінансові персонали концентруватимуть свої зусилля на більшій контролі затрат і менше на бухгальтерії.

Щоб знизити видатки, виробники закупляють автоматизовані проєктувальні машинобудівельні знаряддя, які зменшують відходи в початкових студіях проєктування. Вони також наказують своїм провідним постачальникам закупляти подібне знаряддя, якщо бажають задержати свій статус. Дальша комп'ютеризація матиме великий вплив на наймання інженерів в автомобільній промисловості, як також у її постачальників.

Моделювання авт і складових частин можна здійснити найшвидше комп'ютером. Математичне формування є найновішим технологічним поліпшенням в автомобільній промисловості, яке виробники використовують, щоб скоротити видатки на новий продукт і впровадити нові моделі на ринок швидше. Експерт „Дженерал моторс" вважає, що проєктування матриць для деяких частин в наступному році буде виключно математичним моделюванням. „Це тільки початок, — каже їхній віце-президент. —За п'ять років компанія розроблятиме моделі авт виключно комп'ютером". Він вважає, що застосування комп'ютерної техніки дозволить зменшити час, потрібний для створення нового авта, з 39 до 24 місяців.

„Форд" охопив нові засоби програмування, які значно зменшать час розроби виробів, на думку директора бюра техніки. Він вважає, що нова система заощадить час розроби на 25 відсотків.

Президент корпорації „Крайслер" Роберт Латц вважає, що американська автомобільна промисловість мусить збалянсувати холодний, чисто науковий підхід, застосовуваний в конструкції нових авт, з подихом творчости. На його думку, висока технологія має забагато впливу в автовій промисловості. Автомобільний бизнес, з одного боку, є наука, а з другого — дещо інше.

Придбання авта ніколи не було й не буде чисто раціональним рішенням покупця. Розуміння бажань і потреб покупців є конечне, але вони знають, що їм подобається тепер. Бизнесовий світ взагалі і автомобільна промисловість зокрема повинні звертати уваги на такі речі, як інтуїція, інстинкт, індивідуальне сприймання та інші невловимі чинники, які часто не можна віддзеркалити у фінансових звітах.

Анатолій Гороховський

„Я ЩАСЛИВИЙ, ЩО ЖИВУ В АМЕРИЦІ"

II

У цю справу активно включилися не лише українські організації, але і конгресмени, сенатори, відомі політичні діячі. Пошлюся лише на один приклад. Підкомісія Палати Репрезентантів для міжнародних справ з ініціятиви конгресмена з Ню Йорку Пітера Пейзера розглянула на своєму засіданні справу Наталки та Володимира Половчаків. Молоді українці розповіли членам підкомісії про умови життя у тоталітарній державі, якою був Совєтський Союз. Володимир звернув увагу конґресменів, що у випадку насильної депортації йому загрожує в'язниця.

Не залишилась осторонь від участі Половчаків дружина відомого російського письменника-дисидента, лавреата Нобелівської нагороди Алєксандра Солженіцина. В її листі з цього приводу, надрукованому в газеті „Чикаґо Сан-Таймс" 9-го грудня 1982 року сказано: „Я можу собі уявити, що відбувається в душі юнака, який знає, що його чекає по тамтому боці і який не має сили, щоб запобігти цьому. Я ніколи не могла б повірити, щоб дорослі люди, живучи на нашій планеті в XX столітті, можуть серйозно розглядати питання повернення хлопчика до СССР проти його волі".

Досі я вів мову про те, як поставилися американці до справи Половчака. Впевнений, що читачі хотіли б знати, яке наставлення в цьому конфлікті зайняв совєтський уряд? Так ось незабаром після того, як Наталка і Володя попросили політичного азилю, представники совєтської амбасади у Вашінґтоні відвідали Державний департамент і звернули увагу влади на „факти нечуваного насильства над родиною Половчаків".

Адвокат Юліян Куляс поздоровляє Наталку та Володимира з тим, що вони стали громадянами ЗСА.

Услід за цим міністерство закордонних справ Совєтського Союзу надіслало амбасаді ЗСА в Москві ноту протесту з приводу „протизаконного затримання американською владою 12-літнього сина Половчаків". У своїй відповіді представник амбасади рішуче спростував звинувачення, довівши, що для них немає ніяких підстав.

На цьому не обмежився тиск на уряд Америки. В третій раз МЗС СССР вручило амбасаді ЗСА в Москві ноту, в якій містилася нагальна вимога „припинити свавілля над Половчаками".

В той час у судах різних інстанцій стейту Іллиной тривав розгляд справи Володимира, а між тим його батьки в серпні 1981 року повернулися на батьківщину. В Москві з великими почестями приймали „двічі українців Совєтського Союзу — Михайла і Ганну Половчаків". В репортажі, який транслювався на всю країну, те-леглядачі побачили, як на летовище приїхала урядова машина, з якої вийшли високопоставлені чиновники міністерства закордонних справ. Вони вручили прибулим квіти і запросили їх на пресову конференцію, на яку, до речі, закордонних кореспондентів не пустили.

Відчувалося, що поверненню Половчаків совєти надають великого пропагандистського значення. Однак насправді це був добрий вигляд при поганій грі.

Врешті-решт Володимир став повноправним громадянином З'єднаних Стейтів Америки. Розглядаючи цю справу, Федеральний апеляційний суд визнав, що політичний притулок, наданий Володимирові Половчакові, був цілком законним. Окрім того, суд постановив, що малолітні мають такі ж права, як і дорослі на одержання політичного азилю, якщо вони розуміють, що при поверненні на батьківщину їх будуть там переслідували.

Таке рішення Федеральний апеляційний суд прийняв вперше, і тепер малолітні можуть одержувати політичний азиль в подібних до Половчака обставинах. Вирішальний принцип полягає в тому, щоб все робилося на користь дітям.

Народна мудрість каже: коли людина бачить мету, то у неї виростають крила, щоб її досягнути. Саме такі крила виросли у молодого ще тоді, однак вже добре обізнаного в судових справах чикаґського адвоката Юліяна Куляса, коли 16 років тому він взявся за справу Володимира Половчака.

— Як це сталося, чому саме ви сприяли хлопчику, який не хотів повертатися на свою батьківщину? — з таким запитанням я звернувся до Ю. Куляса.

Продовження буде.

75-ліття Українського Вільного Університету 1921-1996

Ukrainian Free University Foundation, Inc., P. O. Box 1028, New York, N.Y. 10276

Оксана Луцька

Ювілейні святкування 75-річчя Вільного Університету в Ню Йорку

Заходами Фундації Українського Вільного Університету в Ню Йорку проведено урочисті святкування 75-річчя достойного Ювілята Українського Вільного Університету, твердині української науки і духовості поза межами України. Іскра збереження національних, духовних, культурних цінностей українського народу запалена на початку нашого століття, пройшла кордони трьох країн, розгоріла ясним смолоскипом несення правди про Україну новітніми апостолами-вихованцями Українського Вільного Університету.

Ювілейні святкування розпочались в суботу, 20-го квітня 1996 р., в 10-ій год. ранку в залях Наукового Товариства ім. Т. Шевченка Науковою Конференцією, в якій взяли участь науковці України і діяспори. Конференцію відкрив проф. д-р Петро Ґой, голова Фундації УВУ, колишній ректор і викладач УВУ, тепло привітавши доповідачів і присутніх гостей та передав проведення конференції проф. д-рові Володимирові Стойкові, який представив доповідачі та теми їхніх доповідей.

Конференцію започаткував ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені проф. д-р Мирослав Лабунька темою: „УВУ в Ювілейному році". Ректор УВУ передав щирий привіт від сенату УВУ, викладачів, студентів за відзначення 75-річчя, а зокрема висловив глибоку подяку Фундації УВУ в Ню Йорку та її голові проф. д-рові П. Ґоєві та всім жертводавцям. Доповідач висловив своє вдоволення з відбутих вже ювілейних відзначень в Мюнхені (Німеччина) і в Києві (Україна), що проходили достойно з признанням праці УВУ в його сімдесятип'ятиріччя. В своєму слові-доповіді ректор д-р М. Лабунька щиро і переконливо накреслив картину тієї унікальної української Високої Школи, яка пройшла пороги трьох країн у часах воєнного лихоліття і пронесла печать української духовості її славних творців та й сьогодні являється охоронцем української науки в світі.

Доповідач підкреслив фінансові проблеми Українського Вільного Університету під сучасну пору. В празькому періоді УВУ фінансово забезпечував чеський уряд з його президентом Т. Масариком, який доброзичливо ставився до післявоєнних студентів-вихідців з України. Німецький уряд в Бонн від 1945 р. допомагав фінансово УВУ, але з відновленням незалежної Української Держави німецький уряд відмовляється давати дальше фінансову допомогу, мотивуючи тим, що, мовляв, український уряд повинен цікавитися долею Українського Вільного Університету в Німеччині, але покищо український уряд не виявив жодних спроб допомагати УВУ фінансово. Основна допомога УВУ — це українська громада діяспори, Церкви, а найбільшу допомогу дістаємо від Фундації УВУ в ЗСА.

Другу доповідь на тему: „У боротьбі за українську національну ідею" (до 75-річчя УВУ) виголосив проректор Львівського Державного Університету проф. д-р Анатолій Карась, гість з України, який привітав також від ректора Львівського Університету проф. д-ра Вакарчука. Доповідач високо оцінив жертвенність української еміґрації, збереження духовних цінностей свого народу і передавання молодшому поколінню, наповнюючи їхні душі гордістю за національну спадщину. В сучасній Україні, завважує доповідач, відчувається брак тієї національної гордости, що являється наслідком довголітнього впливу російської настанови про перевагу російської науки і культури у всіх ділянках життя, ціллю якої було перетворити український нарід в аморфну масу, без історичної пам'яти. Новостворена Бібліотека Української Діяспори, заініційована колишнім ректором УВУ проф. д-р Петром Ґоєм при Львівському Університеті ім. Івана Франка в Україні, — наголосив доповідач, — це вагома духова і культрна допомога читачеві в Україні та дружній вияв співпраці УВУ з матірніми навчальними структурами.

Наступну доповідь виголосив проф. д-р Леонід Рудницький на тему: „На службі української діяспори — до 75-річчя Українського Вільного Університету". Український Вільний Університет, храм української науки народу без держави, став, підкреслив доповідач, синтезою української і західньоевропейської науки (...„І чужого научайтесь і свого не цурайтесь" Т. Ш.). Впродовж 75-ти років УВУ був національною твердинею української науки, національних традицій та гордістю і захистом мови й культури недержавного народу, що викликав повагу до свого народу. Викладачі цього унікального Університету на чужині, заявив академік, були носіями національної ідеї та благородних ініціятив. Український екзильний Університет розбудовував гуманістичні науки, поставивши акцент на студії філософії, історії культури, національної ідеї, які були знехтованими комуно-московською владою на українських землях.

Проф. д-р Дмитро Штогрин говорив про „Інтеграцію викладів у студіях високих шкіл Заходу", вказуючи на те, що мандрівка Українського Вільного Університету по чужих порогах не давала можливості розгорнути повністю науково дослідчої праці УВУ та стати таким стабільним, як другі державні університети. Багато документальної праці визначних українських науковців пропало, а період „Віденської" історії УВУ ще чекає свого дослідника. Доповідач є головою і основником Асоціяції українських програм дослідчих наук при Іллінойському університеті в Урбана-Шампейн (Иллиной) подав цікаві статистичні дані про працю і вклад українських науковців-дослідників — алюмнів УВУ в чужих університетах і бібліотеках. З мурів університетських заль УВУ, впродовж 75-ти років, вийшло вже декілька поколінь українських науковців, дослідників, які поширюють знання про Україну, її науку, культуру. Чимало докторантів УВУ з успіхом працюють в чужих високих школах західніх країн, де вносять свою духовість та поширюють правду про Україну, хоч робити це доводиться не легко, зауважив доповідач, бо наші історичні недруги різними способами заглушували правду про Україну серед наукових середовищ Заходу. Тому великою заслугою Українського Вільного Університету діяспори та його випускників являється інтеґрація наукового дорібку УВУ в студіях Високих Шкіл Заходу.

Учасники конференції, зліва: проф. В. Стойко, ректор УВУ М. Лабунька, проректор Львівського Університету проф. А. Карась, проф. Д. Штогрин і проф. Л. Рудницький.

Перший ряд: І. Іванчишин, мґр В. Рак, проф. Л. Рудницький, проф. П. Гой, ректор УВУ проф. М. Лабунька, д-р Я. Падох, д-р Я. Моцюк, проф. Д. Штогрин, проф. В. Стойко, О. Луцька. Другий ряд: д-р А. Шуль, Л. Гой, д-р І. Гайда, мґр М. Турецький, мґр Т. Воляник, д-р О. Мороз, д-р Р. Борковський, д-р Р. Мороз, д-р І. Мороз, мґр В. Маґун, проф. Ю. Сивоконь, мґр Е. Гановський, М. Стойко, прорек-тор ЛДУ А. Карась, проф. Т. Беднажова, д-р І. Падох, мґр І.Буртик.

Ректори Українського Вільного Університету

ОЛЕКСАНДЕР КОЛЕССА / ALEXANDER KOLESSA; СТАНИСЛАВ ДНІСТРЯНСЬКИЙ / STANISLAV DNISTRIANSKY; ІВАН ГОРБАЧЕВСЬКИЙ / IVAN HORBACHEVSKY; ТЕОДОР ЩЕРБИНА / THEODORE A. SHCERBYNA; ДМИТРО АНТОНОВИЧ / DMYTRO ANTONOVYCH; АНДРІЙ ЯКОВЛІВ / ANDREW YAKOVLIV

СЕРГІЙ ШЕЛУХІН / SERHIY SHELUKHYN; ОЛЕКСАНДЕР МИЦЮК / ALEXANDER MYTSIUK; ІВАН БОРКОВСЬКИЙ / IVAN BORKOVSKY; МОНС. АВГУСТИН ВОЛОШИН / MSGR. AUGUSTINE VOLOSHYN; ВАДИМ ЩЕРБАКІВСЬКИЙ / VADYM SHCERBAKIVSKY; ІВАН МІРЧУК / IVAN MIRCHUK

ЮРІЙ ПАНЕЙКО / YURIY PANEJKO; МИКОЛА ВАСИЛІВ / NICHOLAS VASYLIV; ОЛЕКСАНДЕР КУЛЬЧИЦЬКИЙ / ALEXANDER KULCHYTSKY; ВАСИЛЬ ОРЕЛЕЦЬКИЙ / VASYL ORELETSKY; ЮРІЙ БОЙКО / YURIY BOJKO; ВОЛОДИМИР ЯНІВ / VOLODYMYR JANIW

БОГДАН Т. ЦЮЦЮРА / BOHDAN T. CIUCIURA; ПЕТРО ГОЙ / PETRO GOY; РОМАН ДРАЖНЬОВСЬКИЙ / ROMAN DRAZNIOWSKY; МИРОСЛАВ ЛАБУНЬКА / MYROSLAW LABUNKA

Оксана Луцька

СИМПОЗІЮМ

Після обіду, того самого дня відбувся симпозіюм „круглого стола" на тему: „Український Вільний Університет: вчора і сьогодні". В симпозіюмі взяли участь: проф. д-р Тетяна Беднажова, Карловий університет у Празі, проф. д-р Леся Кісілевська-Ткач, директор Педагогічного Інституту УВУ, мґр Осип Рожка, головний редактор газети *Америка*, С. Петруляк, ЗСА, проф. Ольга Куценко, Харківський університет, Ольга Курпіль, Львівський Університет. Ведучий симпозіюмом проф. д-р Евген Федоренко, а коментатор — проф. д-р Андрій Шуль. Д-р Е. Федоренко відкрив симпозіюм, привітавши присутніх та представив учасників симпозіюму.

Першою промовляла гостя з Праги проф. д-р Т. Беднажова, авторка чотирьох праць з ділянки педагогіки та автор книжки: *Августин Волошин — державний діяч, політик, дослідник.* Насамперед гостя передала українській діяспорі привіт від українців Чеської Республіки. Вона коротко проаналізувала творення Українського Вільного Університету в Празі 1921 р., коли замовкло українське слово в Україні, а у Львові польська влада заборонила створити український Університет. У празькому періоді УВУ став базою української науки, виховував українських дослідників-науковців. Для прикладу: проф. Горбачевський став ректором медичного Інституту при Карловім Університеті в Празі, а о. д-р А. Волошин, президент Карпатської України, останній ректор УВУ празького періоду, людина, визначний дослідник і борець за Україну, який загинув у 1945 р. ув'язнений московсько-комуністичними окупантами.

Проф. д-р Леся Кисілевська-Ткач, автор двох посібників, директор Педагогічного Інституту УВУ, говорила про свої зусилля для вишколу українських учителів. Кожного року в УВУ в Мюнхені проходять літні 4-тижневі педагогічні курси, на яких навчаються вчителі з України, Литви, Угорщини, західньої діяспори методики української мови та як викладати її чужому елементові. В Україні сьогодні треба змінити систему шкільництва, тому УВУ повинен збільшувати число стипендистів з України, розвинути видавничу діяльність нових підручників. Педагогічний Інститут УВУ в Мюнхені є кузнею національної свідомості, бо „які вчителі — таке виростає покоління", закінчила доповідачка свої дослідження.

Мґр О. Рожка висловив свої думки про „майбутнє Українського Вільного Університету". Доповідач коротко зробив підсумки проведеної праці УВУ впродовж 75-ти років, ствердивши, що ця унікальна українська висока школа на чужині сповнила завдання, які були встановлені її творцями-основниками. УВУ став „меккою" української науки в західньому світі, української культури, національної спадщини. Фундація УВУ в ЗСА атктивізувала молодь діяспори розшуками слідів історичної спадщини по країнах Европи („Стежками батьків", „Монте Касіно"), яка також відвідала німецькі концтабори, де каралися і гинули українські в'язні. Доповідач вважає, що УВУ повинен ще дальше існувати закордоном, бо в нього збуджується деякий сумнів, чи варто переносити УВУ в Україну на сучасному ета-

Учасники симпозіюму — „круглого стола": проф. Е. Федоренко, проф. Т. Беднажова, проф. Л. Кисілевська-Ткач, проф. О. Куценко, Харківський університет, проф. О. Курпіль, мґр О. Рожка, проф. А. Шуль, мґр С. Петруляк.

(Закінчення на стор. 4)

Анатолій Карась

ДО 75-РІЧЧЯ УВУ: У БОРОТЬБІ ЗА УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ ІДЕЮ

75 років існування Українського Вільного Університету — визначна подія українського національного життя. Визначна вона уже фактом самого існування українського наукового центру в діяспорі вродовж 75 років. Навіть за умов державної опіки та прихистку це є великий успіх — такий тривалий час розбудовувати і зберігати осередок національної і політичної думки. Та значнішим він є як осередок власне українського духу і чину. І що більше — розвиток його відбувався не в матірному середовищі, а поза межами рідної землі.

У факті постави і розвою УВУ зійшлися велич і трагедія української долі: у ньому відсвічується історія поневоленого і нескореного народу, зіткана з доль сотень і тисяч подвижників духу, які всупереч обставинам творили не тільки себе, але й прообрази державницьких утворень.

УВУ повстав і діє не просто як науковий і освітний центр української еміґрації. Він відіграв ролю духової української держави, подає приклад рідкісного історичного ґатунку — не просто індивідуального або групового-корпоративного виживання людини у чужих для неї і часто ворожих обставинах, це є приклад створення організаційних і духових засад поступу усієї громади. Йдеться про здатність українця до духово-культурного життя, у здавалося б, найнесприятливіших чужорідних умовах. Ця тема варта окремого вивчення й осмислення. Бо ж маємо знати про всю силу морального опору, з якою жила чесна українська людина у 20-му столітті. Наперекір зухвалому російському шовінізмові, потрапляючи за кордон на Захід, українська людина прагнула компенсувати культурні й духові засяги, утворюючи навколо себе діяспорні громади, церкви, школи, наукові інституції,— острови українського духу серед часто байдужого моря іншої культури.

Поза суто прагматичними цілями — навчання молоді і забезпечення українського духового спадку для нащадків, змістом діяльности УВУ стає вивершення української національної ідеї. Це особливо важливе наголосити саме тепер, коли відомі політичні кола в Україні знову піддають сумніву сенс української ідеї, прагнуть вихолостити її зміст. Сенс української національної ідеї не потребує доведення — він промовляє сам до себе довголітньою історією боротьби народу за своє право бути під сонцем без пониження людської гідности. У цьому сенсі українська ідея близька до національної ідеї інших народів.

Одначе існують істотні риси, які відокремлюють українську ідею серед інших. Це передусім те, що українці у своїй історії ніколи не перетворювали боротьбу за місце під сонцем в експансіонізм, те, що упродовж тривалої неволі і безперервної виснажливої боротьби український народ створив унікально глибоку, гуманістичну культуру і традицію, це, нарешті те, що українська ідея є тотожною із виживанням означеного народу на своїй же землі, за що лише в 20-го столітті було принесено в жертву мільйони людей. Маємо приклад для глибокого захоплення здатністю до самопожертви не одиниць, а тисяч і тисяч свідомих подвижників національного духу.

Як говорив Юрій Шевельов (професор УВУ), „сам ґрунт родив українську ідею”. Саме з такого ґрунту, зрощеного соками культурного субстрату, зріс Український Вільний Університет. Постав, як сила самоствердження і відпорности суспільної і філософської думки в той час, коли на Великій Україні під тиском репресивних обставин дедалі більше утверджувалася нова, так звана совєтська дійсність. Ця дійсність не була результатом органічного українського поступу. Навпаки, вона створилася всупереч переконанням патріотичної української інтеліґенції. Хочемо підкреслити водночас, що совєтська дійсність не виростала й стихійно, вона цілком стала результатом втілення певної російської традиції, яку Євген Маланюк називав „толстоєвщиною”. Значною мірою вона була підкріплена західноевропейськими авторитетами з їх комуністичними або космополітичними переконаннями.

Ще належить знайти відповідь, чому були зреалізовані в Україні не українські замисли і доктрини, наслідки яких ще далеко не перейдені і навіть не сповна усвідомлені донині — в час державної самостійности. Має бути пояснення, чому не спрацювали, не стали в Україні суспільною дійсністю, наприклад застереження Івана Франка, які він висловив ще наприкінці 19-го ст. у полемеці з російськими марксистами та їх українськими симпатиками щодо недопустимости і пагубности запровадження колективного володіння землею в Україні. Чи справді немає пророка у своїй вітчизні? Тепер знаємо напевно, що навіть найпередовіші ідеї приходять до соціяльности не самі по собі, а за допомогою національної держави. У цьому й полягає сенс боротьби за неї.

У центрі наукових пошуків стає охорона засадничих істин буття людини. На ґрунті збереження традиції інтелектуального розмислу, виростають нові імена українського духу. Значна і краща частина цих імен пов’язана з долею УВУ.

Уже згадувалися О. Колесса, С. Дністрянський, В. Старосольський, Д. Антонович, С. Рудницький, В. Щербаківський.

Додамо до них імена людей, чия праця пов’язана з дослідженням філософічних засад української традиції: Д. Чижевський, І. Мірчук, В. Янів, О. Кульчицький.

У центрі уваги — дослід-ження реальної живої людини в її сковородинському розумінні — тобто концепція філософського розмислу від початку суперечила марксистському підходові, що запанував у наукових інституціях Великої України. В усій відомій нам творчості професорів УВУ знаходимо занепокоєння причинами української політичної поразки і вболівання за майбутнє звичайної людини, народженої такою, якою вона є.

Погляд вчених УВУ постійно повернений до вивчення і вивершення почуття національної гідности, яке розглядається, як „корінь і основа усього”, що визначає можливість особи здійснитися, бути собою. Від сковородинського „пізнай самого себе”, Шевченкового „якби ви вчились так, як треба, то й мудрість би була своя” — до осуду Є. Маланюком та О. Кульчицьким „малоросійства” — все це пунктур духовно-практичного самоусвідомлення України і вивершення гідности людини.

„Народ перестає бути юрбою“,— пишав О. Кульчицький коли „стає свідомим своєї великої минувшини, свого національного покликання. А таке усвідомлення оформлюють національні провідники, тобто особи, чия гідність і життя не існують одне без одного.

Великим провідником народу до його національної гідности був і є Український Вільний Університет. Працею його професорів і співробітників не тільки досліджувалися гуманітарні засади української культури, але й поширювалася українська національна ідея серед еміґрації, друкувалися книги, організувалися десятки конференцій по цілому світі задля прилучення громадськости до українського питання.

Водночас, наукова творчість УВУ, зокрема в ділянці філософії людини, не була чимось самоізольованим від европейської філософські думки. Навпаки, якщо у совєтській Україні допускалися виключно марксистські підходи, то проблеми, порушені розмислами вчених УВУ, були багато в чому спільними для Европи. Більше того, наголос української ідеї став тільки окресленим фраґментом европейського інтелектуального дискурсу кризи тотожности і неприйняття соціяльної практики уніфікування людини в історії 20-го століття.

У цьому сенсі українська національна ідея виявилася продуктивною не лише в пляні політичного резистансу, але й у пляні загальнофілософському і передусім моральному. І якщо сенс моралі як факту людського буття полягає у тім, щоб не зазіхати на можливості самовиявлення і творчого розкриття особи, то буття української національної ідеї, властиво, і є умовою існування і захисту Господом дарованої свободи бути самим собою. Саме моральна сторона української ідеї найбільше лякає всіх тих, хто її підступно і хит-ро заперечує або фальсифікує.

Світло національної ідеї, або дух морального опору і стійкости пронизує сю історію УВУ, характеризує мотиви творчости і життя його професорського-викладацького складу в минулому і сучасному. Як говорила Н. Полонська-Василенко, „щоб уявити собі конкретно, що саме зробив УВУ за весь час свого існування, треба подивитися, скільки української молоді пройшло через його авдиторію“. Це — тисячі стідентів і сотні докторів. Жодного з них не могло поминути світло ідеї.

Таким чином УВУ — це незамінимий чинник наближення Самостійности України. У час незалежної України УВУ цілком обґрунтовано повернувся до слухача з України аби переймаючи їх знання і досвід.

Архів і література Української діяспори — з ініціятиви професора П. Ґоя, у Львівському університеті. З нього так само лине світло української ідеї і пробуджує українську громаду до активного чину. Нині у фондах бібліотеки числиться понад 15,000 назв книг і журналів, записано до 500 читачів, понад 1,000 книг передано в університети Симферополя, Дніпропетровського, у Кіровоградську обласну бібліотеку. Багато літератури передано для користування у кабінети факультетів. Втішним є те, що фондами бібліотеки користуються не тільки працівники і студенти університету, але також читачі з Києва, Харкова, Симферополя, Дніпропетровськог та інших міст.

Користаючи нагодою, дозвольте висловити від ректора університету проф. Івана Вакарчука і від себе особисто слова подяки проф. Петрові Ґоєві за жертвенну працю над збором книг для бібліотеки. З такими ж словами вдячности звертаюся до всієї родини пана професора Ґоя.

На завершення наведу слова колишнього ректора Українського Вільного Університету професора Івана Мірчука: „УВУ — неповторне явище української еміґрації, запалений малою групою вчених — фанатиків української науки, у Відні цей смолоскип світив через цілі віки. Це наш обов’язок — берегти його полумінь і передати генераціям, які прийдуть по нас“.

м. Львів.

БЕНКЕТ З НАГОДИ 75-РІЧЧЯ УВУ

Кінець урочистих святкувань 75-річчя УВУ в Ню Йорку, яке влаштувала Фундація УВУ в ЗСА, був вечірній бенкет, який почався о годині 6:30 вечора. Святочно вдекоровану на фронтовій стіні емблемою УВУ залю Народного Дому виповнила добірна публіка: ректори УВУ, теперішній проф. Мирослав Лабунька і колишній проф. д-р Петро Ґой, професори і алюмни УВУ, професори американських університетів, та професори з-за океану, проректор Львівського Державного Університету ім. Івана Франка проф. д-р Анатоль Карась та професор Карлового Університету в Празі доктор Тетяна Беднажова, представник Українського Університету Києво-Могилянської Академії проф. Валентин Гусіян, відпоручник української Місії до ООН, парох церкви св. Юра в Ню Йорку о. ігумен Патрикій Пащак та представники громадських установ, жертводавці і гості, які прийшли щоб звеличати цей знаменний

Отець Патрикій Пащак парох церкви Св. Юра в Ню Йорку відкриває бенкет молитвою.

Ювілей нашої Альми Матер — Українського Вільного Університету, одинокої і престижевої української високої школи у діяспорі.

Бенкет почався національними гимнами, американським і українським, потім голова бенкетового Комітету інж. Богдан Качор привітав ша-

Промовляє Ректор УВУ проф. д-р Мирослав Лабунька.

новних присутніх та синтетично подав ціль ювілейних святкувань, а до ведення програмою він попросив доктора Аскольда Лозинського. Доктор Аскольд Лозинський в першу чергу попросив о. Ігумена Патрикія Пащака до молитви. Отець Ігумен Патрикій Пащак складеною до свята молитвою поблагословив бенкет і святочну трапезу. Потім д-р Аскольд Лозинський попросив до слова ректора УВУ проф. д-ра Мирослава Лабуньку. Почесний гість коротко зреферував місію УВУ за час свого існування, включно із теперішньою ситуацією. Він просить фінансової

Вручення грамоти від Львівського Державного Університету ім. Івана Франка для проф. д-ра Петра Ґоя. Зліва проректор ЛДУ ім. І. Франка проф. д-р Анатолій Карась.

підтримки для дальшої діяльности УВУ. Дальше ювілята вітала проф. Карлового Университету д-р Тетяна Беднажова. Вона підкреслила успіхи УВУ за час його празького періоду. З великим зацікавленням присутні слухали слова привіту проректора Львівського Державного Університету ім. Івана Франка проф. д-ра Анатоля Карася, який наголосив функцію лучника в науковому світі УВУ та університетів в Україні, а головно його спорідненість із Львівським Університетом, доказом чого було створення за почином проф. Петра Ґоя ар-

Ведучий бенкетом д-р Аскольд Лозинський.

хіву і бібліотеки діяспори при Львівському Державному Університеті, якою користуються професура і студенти з великим бажанням пізнати колись їм недоступне (про Україну). Як вияв пошани і подяки, вш. проректор передав від ректорату Львівського Державного Університету проф. д-рові Петрові Ґоєві Похвальну Грамоту. Похвальною Грамотою Добродія УВУ нагородив ректорат і сенат УВУ в Мюнхені проф. Петра Ґоя, голову Фундації УВУ (уосіблення всієї Фундації) за фінансову підтримку УВУ. Цю грамоту зі спеціяльним церемоніялом вручили проф. Петрові Ґоєві ректор УВУ проф. Мирослав Лабунька в асисті проф. УВУ академіка Леоніда Рудницького, що авдиторія схвалила рясними оплесками.

Усні привіти склали ще проф. Валентин Гусіян, декан гуманітарного факультету Могилянської Академії в місті Києві, радник постійної Місії України до ООН посол Юрій Сивокінь, професор Іллінойського Університету д-р Дмитро Штогрин, інж. Мирослав Шміґель, який разом із маґістром Ярославом Оберишиним репрезентували кредитівку „Самопоміч“ в Ню Йорку і передали на Ювілейний Фонд УВУ для Фундації суму 3,000.00 (три тисячі долярів). Крім усних, були і письмові привіти, а саме: від матірного Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, від посла України в Чеській Республіці Андрія Озадовського, від судді найвищого Суду Америки доктора Богдана Футея, від проф. Паризької Сорбони і УВУ д-ра Володимира Косика, від Братського Союзу, від Союзу Українок — Головної Управи і близьких філій, Окружної Ради УККА, Пласту, громадських і комбатантських організацій, головно східнього побережжя, за що святочний комітет їм усім висловив подяку. Атракцією вечора було представлення алюмнів УВУ, які були присутні: проф. д-р Леонід Рудницький, проф. д-р Петро Ґой, д-р Роман Борковський, д-р Осип Мороз, д-р Андрій Шуль, д-р Мирослав Прокоп, д-р Ярослав Падох, д-р Ірена Ґермак-Падох, д-р Ірена Мороз, д-р Олександра Кисілевська-Ткач, д-р Евген Федоренко, мґр Теодор Воляник, мґр Ірена Городиська-Іванчишин, мґр Олександер Мотиль, мґр Любомир Гуменюк, мґр Володимир Маґун, мґр Іван Буртик, мґр Микола Турецький, мґр Осип Рожка, мґр ЛінаАндрієнко-Данчук.

У мистецькій частині виступала маґістер Ляриса Маґун-Гурин з таким репертуаром: "Eno Respiro Apena" — Anriana LeConrene — F. Cilea, „Жита“, муз. А. Гнатишина, „Не забудь юних днів“, муз. Степового „Чом-чом не прийшов“, оранж. Чи-

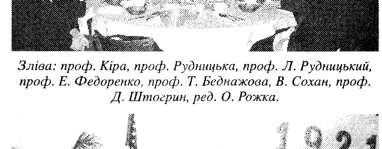
Проф. П. Ґой дякує за признання його вкладу для УВУ і ЛДУ ім. І. Франка у Львові.

сика при фортепіяні Реня Лендеман. Вона також відспівала американський та український гимни.

На закінчення співачка заінтонувала стару радісну студентську пісню „Ґаудеамус іґітур“, яку присутні підхопили і спільно проспівали.

Ведучий програмою д-р Аскольд Лозинський від святочного комітету подякував виконавцям і гостям за участь, а святочний комітет дякував д-рові Аскольдові Лозинському за взірцеве ведення програми.

Богдан Качор

Зліва: проф. Кіра, проф. Рудницька, проф. Л. Рудницький, проф. Е. Федоренко, проф. Т. Беднажова, В. Сохан, проф. Д. Штогрин, ред. О. Рожка.

Відзначення проф. д-ра Петра Ґоя грамотою Добродія УВУ. Зліва: ректор УВУ проф. м. Лабунька, добродій УВУ проф. П. Ґой і проф. Л. Рудницький, при мікрофоні д-р А. Лозинський.

СИМПОЗІЮМ

(Закінчення зі стор. 3)

пі існування Української держави, бо українська державна мова ще й тепер переслідується у власній самостійній державі. „То ж майбутнє УВУ покищо в руках діяспори!“

Докторант УВУ мґр С. Петруляк, з великим признанням висловився про працю Українського Вільного Університету, який є наче маяк української мови, науки, культури і волі. УВУ міг би стати духовим банком для України.

Ольга Куценко, проф. Харківського Університету розглядала тему: „Духова спадщина і роля УВУ в Україні“. Молода вчена, привітавши з 75-річчям УВУ, назвала його храмом української науки і культури. В сучасній Україні відчутний „злам, криза українських інтелектуальних прошарків“. УВУ повинен почати „штурм“ за зміну системи навчання в Україні та підготовити добрих адміністраторів для шкіл.

Останнім доповідачем цього наукового симпозіюму була Світляна Курпіль, проф. Львівського Університету, яка висловила цікаві думки про достойного ювілята УВУ, пройдений шлях та його майбутнє. На думку гості з України, місія УВУ — це вирощування нових науковців України. Молодь України талановита, але зараз здезорієнтована. УВУ потрібний Україні у вихованні, поширенні патріотизму, в поглибленні духовної скарбниці українського народу. Очі молоді України звернені на Захід. Треба збільшити стипендії УВУ для студентів з України. Радить видати українсько-англійський словник.

Проф. д-р Андрій Шуль прокоментував думки учасників симпозіюму, як калейдоскоп різних праґнень, ідей і побажань до УВУ в майбутньому.

В дискусії забрав голос постійний представник України до Об’єднаних Націй амбасадор Анатолій Зленко, колишній міністер закордонних справ України, який привітав УВУ з 75-річчям та високо оцінив заслуги УВУ, який в різних періодах нашого століття був міжнародним джерелом інформації, пізнання потенціялу української нації та її інтелекту. Він оптимістично висловився про майбутнє УВУ, який стане осередком новітніх будівничих не лише для Заходу, але й для української держави.

В оживленій дискусії, участь в якій брали доповідачі наукової конференції, висловлено чимало здорових думок, ідей і побажань.

Закриваючи цей успішний симпозіюм д-р Е. Федоренко подякував усім його учасникам і дискутантам за широку панораму думок, ідей і побажань.

Вид на залю

ПОДІЇ

РЕЄСТРАЦІЇ ДО ШКІЛ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Морріс Плейнс, Н. Дж. — Перший день шкільного року тут у школі ім. Лесі Українки при УККА — 7-го вересня. Заняття для учнів від передшкілля до 12-ої кляси почнуться о год. 9-ій ранку, сходини батьків — о 9:15. Адреса школи: 500 Спідвел аве. у Морріс Плейнс. Проходитиме реєстрація англомовних дітей від дошкілля до 5-ої кляси на початковий курс. За аплікаціями слід звертатися до Христі Демидович (201) 994-2812, або Романа Шипайла (201) 728-5818.

Ню Йорк. — Заняття у школі українознавства Осередку СУМ ім. ген.-хор. Т. Чупринки починається 14-го вересня о год. 9-ій ранку Службою Божою в церкві св. Юра в Ню Йорку. Збірка — при вході до церкви. Після Служби Божої почнуться заняття та проходитимуть вписи учнів від дошкілля до 12-ої кляси. Школа має теж англомовну клясу. Вписи проходитимуть також щосуботи протягом вересня від 9-ої год. ранку до 12:45 після полудня.

ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ БРАТСТВА 1-ОЇ УД УНА

Ґлен Спей, Н. Й. — Крайова Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА та станиця Ню Йорку влаштовують товариську зустріч побратимів з родинами та друзів на оселі УБС „Верховина". Зустріч проходитиме від суботи, 31-го серпня, до понеділка, 2-го вересня. Коктейль почнеться у суботу о год. 6:30 вечора, після чого відбудеться бенкет з програмою. На зустрічі буде присутній почесний гість, полковник Збройних Сил України Іван Телюк.

У неділю, 1-го вересня, о год. 11:30 ранку відбудеться Соборна Панахида на символічній могилі та покладення вінків за душі поляглих вояків та вояків, які відійшли у вічність.

МИ САМІ...

(Закінчення зі стор. 2)

назві церкви — „українська", ведеться на московській або церковнослов'янській мові.

Серце болить від того, що „на рідній не своїй землі" український нас відлучають від рідної Церкви, від рідної школи, від самоповаги. Засилля російських „проповідників" приводить в наш непевний час до відчуження української християнської душі, до її духовного ослаблення. Провадиться тотальне зомбування українців в усіх сферах суспільного життя.

Не виконується указ ще попереднього Президента України „Про скасування комуністичної символіки". Хочу подякувати посадникові міста Одеса Гурвіцу за революційні кроки у цьому напрямку. Наші „славні" депутати не добилися на державному рівні визнання героїчної боротьби ОУН-УПА у Другій світовій війні. Досі не порушено питання перед Російською Федерацією, правонаступницею СССР, про надання статусу „остбайтерів" усім репатріянтам-українцям, виселеним з рідних домів на Воркуту, Сибір, Колиму, надання їм матеріяльного відшкодування, як це зробила Німеччина. Досі український нарід чекає на офіційне вибачення Президента РФ пана Єльцина за людські жертви та матеріяльні збитки.

Славне українське козацтво досі не розвинулось у національне джерело підтримки і християнського виховання нації.

Ми важко працюємо. Чимало українців змушені запрягатися на кабальних умовах, щоб заробити копійку у Росії, Польщі, Чехії. Почінається, на мою думку, вже п'ята еміграція українців (перш за все інтелігенції) у розвинуті країни.

Коли ж запанує українська ідея в наших серцях? Тільки вона може вдихнути в нас силу і віру. Гасло „Бог і Україна" повинно зконцентрувати українську націю. Конституція України прийнята Верховною Радою, в тому є запорукою.

Браття-українці! Читачі газети „Свобода"! Сердечно вітаю вас з 5-річчям незалежности України!

СПРОСТУВАННЯ І ДОПОВНЕННЯ

Дозвольте спростувати й доповнити дещо допис кореспондента Н.Н., що появився у „Свободі" ч. 147 п. з. „Чикаго зі захопленням зустріло прийняття Конституції України". Йдеться тут про вступну частину, де, між іншим, автор пише: На святкування п'ятиліття побратимства Чикаго — Київ прибула з Києва „велика делегація". Це не відповідає правді, бо прибуло *тільки три* члени Київської Міської Ради. А дальше, прибула не Київська симфонічна оркестра, а Київська камерна оркестра (21 член і така її офіційна назва). Цей добре відомий із своїх виступів на европейських сценах ансамбль дав два концерти в Ґрент Парку, а чикагська преса відмітила велику майстерність і здисциплінованість київських музикантів. І врешті: київські делегати не виступали на різних імпрезах. Вони виступили у святковій частині програми п'ятиліття обох міст, були почесними гістьми на великому прийнятті, влаштованому комітетом (Марта Фаріон — голова) у центрі міста з участю 250 осіб і склали офіційну візиту мейорові міста Ричардові Дейлі.

М. Семчишин

ДОЧЕКАЛИСЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

ми пунктах обміну. Ідеологія прийнятої реформи вперше в історії України не ставить за мету когось ошукати, підкреслив В. Ющенко. Кожен має право обміняти валюту в необмеженій кількості. Проте, за словами голови НБУ, готівка видаватиметься на руки за не більше як 100 млн. карбованців. Якщо хтось хоче обміняти більше, різницю буде зараховано на банкове конто тієї особи, звідки вона, при потребі, зможе зняти готівку.

На період обміну в готівкових розрахунках буде й далі використовуватися карбованець. Однак в безготівкових з першого дня вживатиметься тільки гривня.

В обіг вводиться сім банкнот номінальною вартістю: 1 гривня, 2 гривні, 5 гривень, 10 гривень, 20 гривень, 50 гривень і 100 гривень, а також монети: 1 копійка, 2 копійки, 5 копійок, 10 копійок, 25 копійок і 50 копійок.

Перший випуск в Національному Університеті „Києво-Могилянська Академія"

153 студенти, які в 1992 році першими прийшли до Приймальної комісії щойно відродженої Києво-Могилянської Академії, цього літа отримали дипломи бакалаврів суспільних, гуманітарних, природничих наук. Їхні спеціялізації — філософія, релігієзнавство, культурологія, історія, компаративістика, економіка, соціологія, політологія, біологія, фізика і екологія.

Більше половини випускників вступили до магістеріюму, щоб продовжити навчання в Національному Університеті „Києво-Могилянська Академія". Кілька осіб вирушили на магістерські студії до ЗСА, Канади, Великобританії і Мадярщини.

Решта скористалися послугами Відділу працевлаштування і знайшли працю в урядових структурах, громадських організаціях, представництвах закордонних фірм та організацій, а також у приватному бізнесі.

Щоправда, для багатьох випускників пошуки робочих місць не були серйозною проблемою, оскільки ще студентами вони вже мали цікаву (або принаймні високооплачувану) роботу й поєднували її з навчанням в НаУКМА. Це, звичайно, потребувало певної самовіддачности, бо студіювання в Академії — то нелегка справа (досить згадати, що понад чверть цього першого в університеті випуску не змогли подужати програми й змушені були залишити університет). А якщо ще й працювати, то, ясна річ, ні на відпочинок, ні на якісь захоплення часу не лишалося. Однак ці студенти вважають, що час вони витратили немарно, оскільки праця допомагала як у формуванні навчального пляну, так і в підвищенні мотивацій до навчання, навчала організованости й самодисципліни.

Найбільш поширеними й популярними були такі сфери докладання зусиль, як праця в постійних комісіях Верховної Ради, журналістика (вже сьогодні серед наших студентів є добре знані телеведучі, радіокоментатори, автори цікавих і помітних публікацій в газетах), посольства зарубіжних країн. Їхні переваги на ринку праці очевидні — в університетських авдиторіях вони не пасивно чекали дипломів (як то дуже часто буває в інших університетах та інститутах України), а активно засвоювали ними ж обрані дисципліни (в Києво-Могилянській Академії неможлива досить поширена в нашій країні студентська практика — протягом семестру байдикувати, а в сесію не спати кілька ночей, все поскладати на добре й відмінно, і після вакацій уже знову нічого не пам'ятати; вони добре володіють обома системами комп'ютерів; мають досконалу українську й дуже добру англійську мови, а також непогане володіння ще однією чужою мовою; вони молоді, енергійні, дуже активні.

Навіть на нас, їхніх викладачів, справили дуже сильне враження захисти дипломних праць, що передували конвокації. Теми надзвичайно різноманітні — від економіки України перехідного періоду до соціокультурних проблем виживання народів крайньої півночі Росії, від філософії Геракліта до порівняльних студій з української та европейської модерної драми початку XX століття, від української ікони з зображенням Богоматері до японської поезії, від трипільських поховань до інтернетівського гіпертексту. Є навіть соціологічне дослідження думки наших студентів про наш університет. Однак, незважаючи на різноманітність тем, можна зформулювати один інтегруючий напрямок наукових зацікавлень перших випускників — це Україна в европейському та світовому контексті.

Мимоволі порівнюючи дипломні праці наших випускників з аналогічними працями випускників інших університетів України, де більшості наших викладачів доводилося працювати раніше, ми відзначаємо сміливість у постановці проблем, критичність — аж до зневажливого ставлення до авторитетів та усталених стереотипів, добрий науковий апарат і, безперечно, самостійність висновків. Ми намагалися бути дуже прискіпливими. Голови предметних державних комісій захисту дипломних праць (за традицією, головою комісії може бути тільки людина, яка не працює в академії постійно) дуже часто були більш емоційними й захопленими в наших студентів, ніж члени комісій, які постійно працюють в НаУКМА.

При тому у нас зберігається дуже вагоме побоювання щодо дальшої долі випускників університету: якщо не відбудеться швидких якісних змін у суспільному житті України, їм доведеться непросто в заскорузлих бюрократичних коридорах. Вони не вміють гнутися й підлизуватися. Вони прямі й безкомпромісові. Вони не хочуть і не будуть жити по-старому.

Покищо держава очевидно відстає від їхніх потреб. Відстає навіть у найпростішому, найпрагматичнішому розумінні проблеми. Якщо говорити, скажімо, про Києво-Могилянську Академію і її стосунки з державою, то хоч ми й не змогли б відродити нашу славетну школу без підтримки Уряду, але так само не змогли б цього зробити, якби тільки на урядову підтримку покладалися. Скажімо, обладнання нашого університету — комп'ютери, копіювальна техніка, лінґафонний кабінет (ми сьогодні можемо пишатися всім цим, хоч нашу технічну забезпеченість і не можна порівнювати з американськими університетами) — все це придбано не за державні гроші, а завдяки підтримці української діяспори. Цю допомогу неможливо переоцінити, і ми глибоко вдячні всім нашим друзям в Америці, Канаді та інших країнах, які своїми пожертвами допомогли нам зіп'ятися на ноги, допомогли навчати майбутніх громадян України не на передпотопній совєтській техніці, а на кращих зразках сучасної технологічної думки. І ми віримо, що ця дружба, це співробітництво — не тільки в минулому. Ми віримо, що не за горами той день, коли цей зв'язок стане посправжньому двостороннім: не тільки діяспора допомагатиме Києво-Могилянській Академії, а й конкретний внесок наших випускників у розбудову української державности стане відчутним і відрадним для наших братів і сестер за кордоном.

Сергій Іванюк,
ректор НаУКМА

Посвячення іконорозписного собору св. Володимира в Пармі

Здається, ще недавно справа іконорозпису собору св. Володимира УПЦеркви в Пармі, Огайо, розглядалася на засіданнях Управи парафії, ще недавно порушувалася на парафіяльних Загальних зборах і недавно формувалися в цій справі різні комітети, як справа була вирішена навіть з „невеличкою" фінансовою проблемою, — де взяти майже чверть мільйона долярів на покриття цього проєкту?

Відповідний підхід і недовгі роз'яснення парафіянам справи потреби реалізації цього проєкту, полагодило все: парафіяни собору, прицерковні організації відгукнулися на це щедро і щиро — перевищили потрібну суму фонду на одну тисячу і стали не тільки членами фонду, але й меценатами, і добродіями. Їхні імена записані на пропам'ятній таблиці жертводавців.

Торжество посвячення іконорозпису храму було призначене на суботу й неділю, 20—21-го липня ц.р.

В суботу, 20-го липня, до Парми прибули Владики з консисторії в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, — Митрополит Константин і Архиєпископ Антоній. Єпископ Паїсій мав також прибути, однак через хворобу не зміг. О 4-ій год. по полудні у парафіяльній залі приготовано вечерю для Владик, священнослужителів, членів комітетів. О 5:15 відбулася сповідь дітей та дорослих членів парафії. О 6-ій год. почалася Вечірня, яку служили п'ять священиків і гості з греко-католицької церкви, співали два парафіяльні хори — український і англійський. Після Вечірні відслужено Панахиду за померлих настоятелів, парафіян та жертводавців іконорозпису в пам'ять їх родин. Після Панахиди відбулося урочисте відслонення таблиці жертводавців іконорозпису собору.

У неділю, 21-го липня, о 9:30 ранку, під звуки соборних дзвонів і півів тропаря „Спаси, Господи, людей Твоїх..." та співів двох соборних хорів, довга валка процесії, очолена Митрополитом Константином та Архиєпископом Антонієм, вирушила від резиденції священиків до храму. Крім Владик процесію супроводили о. прот. Іван Наконечний — настоятель собору св. Володимира, о. прот. Степан Ганкевич, о. Богдан Боднарчук — настоятель УПЦ Успіння Божої Матері з сусіднього міста Лорейну, о. Михайло Кондрад — настоятель Закарпатської ПЦ з сусіднього Норт Ролтону.

Процесія з хоругвами, дітьми, що устеляли квітами дорогу, вірними, прийшла до храму св. Володимира. При вході Владик привітали китицями троянд дві учениці „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка й члени молодшого відділу Ліґи Православної Молоді Лія Бечка й Лариса Нездолій.

Традиційним українським звичаєм — хлібом і сіллю та теплими словами від соборної громади привітала Владик голова Управи парафії Марія Турчин. У притворі Владик привітали наші священнослужителі — о. прот. Степан Ганкевич українською й о. прот. Іван Наконечний — англійською мовами. Владики подякували за привітання та побажали вірним доброго здоров'я, а парафії — дальшого розвитку й скріплення віри в Бозі.

Під спів хору „Нехай буде Ім'я Господнє" процесія увійшла в храм, де після кількох молитов почався чин посвячення нових ікон відновленого храму. Після цього була відправлена Архиєрейська Служба Божа, в якій взяли участь два Владики, чотири священики в присутності 14 вівтарних прислужників та двох хорів.

У проповіді митрополит Константин на прикладах насвітлив тему „Світло й темрява в житті людей", де з'ясував духовно сліпих людей, які знають природну мету життя, а не знають надприродної мети.

Після Служби Божої у великій парафіяльній залі відбувся бенкет. Пишно удекоровану залу заповнили 400 вірних та 15 достойних осіб за головним столом. Програмою бенкету проводила Олена Бойко-Ґрінліф. Отець настоятель собору І. Наконечний започаткував бенкет молитвою „Отче наш", а Митрополит Константин поблагословив бенкет. Були відчитані привіти: від Єпископа Паїсія, від Єпископа Миколи з Закарпатської Православної Церкви. Від посадника Парми зачитано проклямацію.

Після вечері були представлені гості головного стола. До привітів були покликані: д-р Ігор Махлай — голова Іконописного комітету, Джеф Ґрінліф — голова Фінансового комітету іконографії, Марія Турчин — голова управи парафії, Архиєпископ Антоній від консисторії УПЦеркви, Лин Шафранська — голова Крайової Управи Ліґи Православної Молоді, Василь Іванчук — директор „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка, Вікторія Бечка — голова батьківського комітету, Еміль Павлишин — адміністратор стипендії Церковного Братства. Усі привіти зосереджували в собі також подяки виконавцям та жертводавцям іконорозписного проєкту. Л. Шафранська отримала нагороду-відзначення від конвенції Ліґи Православної Молоді, що відбулася в Чикаго. Вона також вручила стипендію Анні Клепач — випускниці „Рідної Школи". В. Іванчук вручив дипломи про закінчення „Рідної Школи" цьогорічним випускникам Григорієві Клепачеві і Христині Палащенко. Подружжя Бечки вручили стипендію по 500 дол. минулорічним випускникам Анні Клепач та Юлії Палащенко. Ця стипендія була із стипендійного фонду Ніни Бечки, в пам'ять якої родина Бечків заснувала цей фонд.

Е. Павлишин від Церковного Братства вручив стипендію 1,500 дол. Тимофієві Герасимчукові та таку ж суму Анні Клепач. При цьому він підкреслив, що за 30 років Братський Стипендійний Фонд вручив 73 стипендії на загальну суму 45,000 дол.

На закінчення о. прот. Степан Ганкевич подякував членам комітетів, які спричинилися до реалізації іконорозписного проєкту, усім жертводавцям, диригентові хорів Маркіянові М. Комічакові, присутнім та закликав до дальшої праці на славу й розвиток церкви.

Настоятель собору о. прот. Іван Наконечний з'ясував значення іконопису, закликав до пошани й любови між собою, подякував Владикам за їхню присутність та поучення, іконописцям Христині Ювеґіс та Миколі Лоєві з Ікона Студіо, Олені Бойко-Ґрінліф за переповадження програми бенкету та молитвою „Достойно є" й благословенням Владики Антонія закінчив урочистість.

В. Іванчук

СОЮЗІВКА...

(Закінчення зі стор. 1)

них авторів, які увійшли до нового репертуару „Львів'ян".

У суботу, 31-го серпня, Союзівка вітатиме голову Народного Руху України, депутата Верховної Ради України, колишнього дисидента і політв'язня, відомого суспільно-політичного і громадського діяча Вячеслава Чорновола з дружиною, поетесою Атеною Пашко. В. Чорновіл матиме доповідь на тему „П'ята річниця незалежности України і Конституція". Зустріч гостей з громадянством, під час якої А. Пашко також читатиме свої вірші, відбудеться у залі „Веселка", початок о год. 10:30 ранку. При вході до залі проходитиме збірка фондів на підтримку преси у віддалених від центрів регіонах України.

Співачка Тамара Горська.

Того самого дня, у суботу, відбудуться два концерти: о год. 3-ій після полудня на терасі „Веселки" під відкритим небом виступатиме дует „Дарка і Славко", а о 8:30 вечора у концертовій залі — Сумівський танцювальний ансамбль „Розмай" із Вінніпеґу (мистецькі керівники — Лариса Семчишин і Стефан Марущак) та соліст ансамблю „Фата Моргана" Олекса Керекеша.

Двома концертами порадують гостей мистецькі програми Союзівки й у неділю, 1-го вересня. Танцювальний ансамбль „Розмай" та вокально-інструментальна група „Львів'яни" виступлять на терасі „Веселки" о год. 2:30 після полудня, а у вечірньому концерті у залі „Веселка" участь братиме співачка з Канади Тамара Горська, початок о год. 8:30 вечора.

Директор мистецьких програм Союзівки — Аня Дидик-Петренко.

На кінець тижня на оселі УНСоюзу проходитимуть виставки-продаж картин Олександра Ткаченка, звукозаписів та видань канадської фірми „Євшан", ювелірних та мистецьких виробів різних авторів. Координатор виставок на Союзівці — Соня Семанишин.

Соліст ансамблю „Фата морґана" Олекса Керекеша.

Після кожного з вечірніх концертів відбуватимуться забави — у п'ятницю на терасі та в залі „Веселка" гратимуть оркестри „Луна" і „Львів'яни", у суботу та неділю — „Темпо" і „Фата моргана". Початок забав о год. 10-ій вечора.

Карпатський Лещетарський Клюб у Ню Йорку на доручення Української Спортової Централі Америки і Канади влаштовує на Союзівці тенісові та плавацькі змагання, які проходитимуть від 30-го серпня до 2-го вересня.

УКРАЇНА...

(Закінчення зі стор. 1)

Донбасу, вимагаючи виплати заборгованих платень.

Україна, яка довгий час страждала від гіперінфляції, поганих відносин з Росією і половинчатих реформ, цього року вже може похвалитися на свій День Незалежности певними здобутками. Вже три місяці підряд інфляція зберігається на рекордово низькому рівні 0.1 відсотка, що дозволило урядові оголосити запровадження гривні наступного місяця. В червні прийнято Конституцію, яка дістала велике признання і похвалу з боку урядів демократичних країн і міжнародних спеціялістів з права. Дуже потеплілі відносини зі З'єднаними Стейтами та Европою в наслідок вивезення з території України ядерної зброї. Поглиблюється співпраця з різними міжнародними організаціями.

І хоч економічні проблеми продовжують докучати пересічним українським громадянам, вони тепер щораз з більшою силою усвідомлюють ціну свободи і незалежности власної Батьківщини.

ГЛИБОКИЙ СЛІД...

(Закінчення зі стор. 2)

Вілліям Сефаєр із „Ню Йорк Таймс" скритикував ту промову як політично абсурдну. Натомість Метлак, тодішній американський амбасадор до СССР, написав у своїх спогадах про ту подію: українські політично нерозумні політики думали тільки про самостійність, замість здійснювати демократію й переорганізовувати господарку, в рамені „нового союзного договору" (про який тоді багато говорено і який добив евентуально до відомого московського путчу 19-го серпня 1991 року, два тижні після промови Дж. Буша в Києві). Вони (українці), повинні бути задоволеними, що президент більше не уживав родівника (the), згадуючи Україну, а його промову перекладали для гучномовців навіть українською мовою, що ще ніколи не бувало під час офіційної візити американського президента в Україну (неймовірна уступка для українців)! На другому місці Метлак відверто пише, що Америка не мала у своїх плянах ніякої самостійної України, ніби себе оправдуючи перед москалями, які хочуть бачити українську самостійність як якусь „інтриґу". Тут маємо виразно консервативне наставлення американських урядових чинників до України, вироблене століттями дипломатичної традиції.

Переломити загальну публічну опінію в Америці на користь України було нелегко, але свідомі українці все ж здійснили це. До них належав проф. Грановський, якого я мав честь близько знати.

Оксамитний сезон в Україні

(З нагоди VI Конгресу СФУЛТ)

Оксамитний сезон на північному березі Чорного моря певно найкращий сезон року. Вже починає спадати спека, але море і пісок вночі ще теплі. Південь України, степова зона, великий порт і курорт місто Одеса. Ось де буде відбуватися VI Конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ). Він розпочинається 8-го вересня 1996 року відкриттям меморіяльних дощок видатним українським громадським діячам і лікарям Іванові Луценкові та Іванові і Юрієві Липам. Гроші на їх виготовлення подарувала Світова Федерація Українських Лікарських Товариств. Це буде велика перемога і затвердження українства на терені, покищо, на жаль, російськомовної Одеси. Ми вшануємо пам'ять тих, хто боровся та впав за свободу України.

Думаю, не багато читачів знає, що насправді місту Одесі не 200 років, як то нам було накинуто вважати північними сусідами, а коло 600 років. Вперше згадує про порт Коцюбіїв на місці сучасної Одеси хронікар Є. Длугош. Він вказує, що саме звідсіль у 1415 році польський король Володислав Ягайло відправив транспорт збіжжя до оточеного турками Константинополя. Так що недавно відзначена дата, це було святкування переіменування Гаджібея (турецька назва Коцюбіїва) на Одесу, після приєднання поселення до Російської імперії.

Перші посадники Одеси були французами і саме вони будували її за зразком Парижу, тому центр міста має неповторний архітектурний кольорит гарного європейського міста. Думаю, що не помилюсь, коли скажу, що наш оперний театр найгарніший в Европі. Коли вперше заходиш до залі, то складається враження, що потрапляєш до чарівного палацу з якоїсь казки. От саме тут у „казці" і відбудеться відкриття конгресу. Потім будуть три дні пленарних та спеціяльних наукових засідань. „Це буде, — за словами президента СФУЛТ Павла Джуля, — розмова рівних з рівними".

В той час, коли лікарі будуть доповідати та слухати доповідей, супроводжуючі особи зможуть побувати на екскурсіях по місті з відвіданням краєзнавчого та археологічного музею (який, до речі, має одну із найбагатших колекцій старовини). Спеціяльно для них підготовлено екскурсії по крамницях та базарах міста. Гідами будуть автори цих екскурсій, молоді історики, в тім також автор концепції „Одеса–600" Олександер Болдиреєв. Після обіду вже самі лікарі зможуть пристати до екскурсій, а увечорі на вистави оперного та українських театрів. Також можна буде відвідати відомий Інститут виноградарства ім. Таїрова і покуштувати унікальних вин. До речі, коли Україна презентувала себе в ООН, то вона це робила вином „Золоті ворота", яке виробляється в цьому інституті. Гості зможуть придбати собі пляшку такого вина.

Під час конгресу буде проходити національна виставка „Медицина в Україні", де відвідувачі зможуть ознайомитись з виробами медичної промисловости України.

У приміщенні, де буде відбуватися конгрес, будуть проходити виставки-продажі книжок, ювелірних виробів, товарів народної творчости. Інтер'єр буде прикрашати об'єднання художників-модерністів „Наше коло", яке в цьому році завоювало перше місце в Україні на конкурсі серед об'єднань художників. Ці мистці мали виставки у Вашінгтоні, Мюнхені й інших містах. Зустрітися можна буде з ними в їх майстернях і придбати картину на згадку про Україну, Одесу і конгрес.

Після закінчення планується поїздка до південного узбережжя Криму. Такий конгрес для Одеси — це непересічна подія, українство готується до нього. І ми чекаємо на ваш приїзд.

Володимир Погорелов,
член Одеського Відділу Всеукраїнського Лікарського Товариства

Д-р І. Л. Крушельницька вшановує пам'ять брата

Д-р Ірма Л. Крушельницька — давній друг і меценат Українського Музею в Ню Йорку.

Д-р І. Крушельницька

Свого часу Український Музей дістав із Бельгії збірку картин її брата Ярослава Крушельницького, які Музей плянує експонувати з часом на виставці, що представить творчість цього талановитого, але багатьом невідомого мистця.

З теперішнього приміщення Український Музей, як відомо, „виріс", і потреба нового музейного приміщення стає дедалі нагальнішою. Але для громадської установи, якою є Український Музей у Ню Йорку, це нелегко — зібрати кошти на будову й утримання репрезентативного музейного приміщення.

Пляну ючи перебудувати придбаний на 6-ій вул. в Ню Йорку будинок для свого нового приміщення, Український Музей закликав купувати кімнати для галерей, архіву, бібліотеки тощо.

Д-р Ірма Л. Крушельницька подарувала на одну галерію Українського Музею 75,000 долярів — з любови до світлої пам'яті брата Ярослава. Ще раніше вона створила тривалий фонд його пам'яті для підтримки Українського Музею. Щоб зрозуміти, чому І. Л. Крушельницька так послідовно і щедро підтримує Музей в ім'я свого покійного брата Ярослава (виняткового мистця, який підписував свої праці ім'ям „Славко"), треба докладніше знати історію їхньої родини.

Славко — один із двох старших братів Ірми (третій немовлятком пішов із життя), які замінили їй батька. Річ у тім, що їхній 30-річний батько, вчитель гімназії „Рідної Школи" на Гуцульщині, помер, коли Ірма була ще 10-місячним немовлям. Та попри всі житейські труднощі, попри воєнне лихоліття, Ірма так само, як її брат Ярослав, здобула вищу освіту. Вона присвятила себе медицині, закінчивши медичну школу й університетську програму докторату в Німеччині, а потім продовжуючи професійно вдосконалюватись у ЗСА, де здобула право лікарської практики в трьох стейтах. В Америці вона працювала у двох ветеранських установах аж до виходу на пенсію 1982 року. Д-р Ірма Л. Крушельницька була одружена з лікарем-нейрохірургом (пізніше — психіятром), який після тривалої тяжкої хвороби помер у 1994 році.

Брат Ірми Ярослав Крушельницький зазнав тяжкої долі: скитальство, нестатки, хвороби передчасно звели його до могили. Останні роки він жив і помер у Люксембурзі, куди переїхав із Парижу. По ньому лишилося близько 500 мистецьких праць і... посмертне визнання. Найбільше писала про нього люксембурзька преса. Скажімо, таке: „Мало хто з малярів, які влаштовували свої мистецькі виставки в Люксембурзі, лишили нам такий світлий і сильний спомин, сповнений збуджуючих думок, як Славко-українець... У його картинах відчувається внутрішній вогонь, бо любов і екстаза життя нуртують у серці цього мистця".

Завдяки дбайливості вдячної і люблячої сестри Ірми, а також завдяки щедрості української громади, що спромоглася на свій музей у серці мистецького життя, в Ню Йорку, значна частина спадщини Ярослава Крушельницького („Славка") зберігатиметься в Українському Музеї як частка нашого національного багатства.

У. М.

Золотий ювілей подружжя І. і О. Захарківих

Подружжя Ірина і Остап Захарківи.

21-го липня ц. р. Ірина та інж. Остап Захарківи відзначили золотий ювілей їхнього вінчання. Саме в липні минуло 50 років, коли вони на скитальщині в Німеччині зложили обіти перед престолом Всевишнього на вірність в їхньому подружньому житті. І залишилися вони вірними своїм приреченням впродовж 50 років.

У 1948 році родина Захарківих переїхала до ЗСА на сталe перебування. Прибувши до цієї країни, вони мусіли переборювати деякі труднощі, з якими завжди зустрічаються нові еміґранти. Але згодом їхнє життя нормалізувалося. Остапові вдалося влаштуватися в автомобільній компанії Крайслер, де він в інженерському відділі пропрацював 30 років і відійшов на заслужену емеритуру. Пані Ірина в цей сам час працювала у фінансовому департаменті американської залізничної компанії — Ню Йорк Централ, звідки теж перейшла на емеритуру.

Ювілейні відзначування започатковано Архиєрейською Св. Літургією в Церкві Непорочного Зачаття в Гемтремку, Миш., яку в намірені ювілятів відправив Владика Інно кентій Лотоцький, ЧСВВ, в співслуженні о. крилошанина Михайла Стельмаха, племінника І. Захарків, і о. ігумена Максима Кобасюка, ЧСВВ, пароха церкви Непорочного Зачаття. До Служби Божої співав церковний хор. Владика привітав І. та О. Захарківих з їхнім ювілеєм, зазначивши, що це неабияка подія, особливо тут, в Америці, де спостерігається так багато розводів. При кінці Служби Божої Владика Іннокентій поблагословив ювілятів і передав їм благословення від Патріярха Івана Любачівського та Папи Івана Павла II. Цього ж дня в пополудневих годинах відбулася ювілейна гостина в Українському Культурному Центрі у Воррені, Миш., в якій взяли участь духовні особи, родина та приятелі подружжя Захарківих. Крім священиків, які служили Св. Літургію, присутнім був також парох церкви св. Йосафата у Воррені о. Бернард Панчук, ЧСВВ.

Ірена Захарків привітала присутніх на залі, а на тостмайстра попросила інж. Володимира Тустанівського — приятеля родини, шкільного товариша Остапа. Тостмайстер на прикладі з реального життя однієї родини вказав на значення самого відзначування подружніх ювілеїв. Для одних це відновлення приречень, а для інших — зміцнення й оновлення подружніх зв'язків. Вступну молитву перед обідом провів Владика Інно кентій Лотоцький, який також поблагословив напитки й їжу, а кінцеву молитву проказав о. ігумен Максим Кобасюк. Після вступної молитви присутні піднесли тост за здоров'я ювілятів Ірини та Остапа Захарківих, побажали їм прожити ще багато років у щасті й любові „на многая і благая літа". Потім відбувся обід, який подавали офіціянтки Українського Культурного Центру. Після обіду почалася офіційна частина. Святкове слово виголосив Владика Іннокентій, почавши релігійним змістом про візію Св. Йоана, який побачив відкрите небо, з якого почулося запрошення на весілля Агнця. Агнець — це Христос, а наречена — це Церква. А весілля — це найбільша радість на землі, коли двоє вінчаються і стають вірними християнами. Такими вірними і жертвенними християнами є ювіляти Ірина і Остап, які жертвують великі суми на монастирі і церкви та освітні установи. Відтак Владика передав ювілятам грамоти від Патріярха Івана Любачівського і Папи Івана Павла II з нагоди золотого ювілею та побажав їм дочекати „діямантового ювілею". Від парафії Непорочного Зачаття з привітом виступив її парох о. ігумен Максим Кобасюк і сказав, що в парафії є різні люди. Є такі, що приходять до церкви раз або два на рік, і такі, що шукають користи з церкви. Але є найменша група — це тихі, жертвенні люди і до них належать наші ювіляти. Вони створили свій Фонд на виховання молодих ОО. Василіян у Крехові, бо то є „духовна колиска" Владики Іннокентія. З їхнього Фонду кожного року висилається відсоток до Крехова на освіту.

Подяку від ювілятів зложила Ірина Захарків. У першу чергу вона висловила глибоку подяку Господеві, що дозволив їм обом дочекати до цього дня. Дякувала Владиці Іннокентієві за Архиєрейську Службу Божу і о. ігуменові Максимові та о. крилошанинові Михайлові Стельмахові за співслужіння торжественної Св. Літургії. Висловила вдячність усім гостям за їхню участь і прочитала два привіти від Іллінойського університету, підписані Раїсою Братків і д-ром Дмитром Штогрином — професором української літератури і головою української науково-дослідної програми. Ще одним многоліттям закінчено відзначення золотого ювілею. Подружжя Захарківих можна схарактеризувати трьома прикметами: це родина вельми релігійна, патріотична й жертвенна.

По приїзді до Америки вони відразу вписалися до української католицької парафії Непорочного Зачаття в Гемтремку, Миш. Завжди беруть участь у Св. Літургії, церковних імпрезах та підтримують парафію як морально, так і матеріяльно. Також є членами УНС і „Провидіння". Патріотичне виховання винесли вони з родинних домів. І. Захарків вийшла з дуже патріотичної родини Григорія і Теодозії Стельмахів. Батько — хорунжий УСС, учасник Визвольних Змагань, а мати — вчителька, колишня секретарка суду вільної України в 1918–19 роках і працівниця на народній ниві. Брат пані Ірини Нестор Стельмах зложив молоде життя на жертовнику слави як старшина УПА. Остап народився у свідомій родині малого землевласника. Молодший брат Микола як доброволець Дивізії „Галичина" загинув на полі бою. Завдяки їхньому вихованню, родина Захарківих бере активну участь в суспільному житті зразу ж після приїзду до Америки. Пані Ірина довший час працює в Союзі Українок Америки, Пласт-Прияті та інших організаціях, а останніх 15 років весь вільний час віддає Українському Музеєві при Українському Культурному Центрі, який на сьогодні своїми експонатами не уступає українським музеям у діяспорі. Остап теж працює в Українському Музеї, довгі роки в УККА, ООЧСУ, ЗУАДК, „Рідній Школі" та інших організаціях і часто проводить збірки на їхні цілі. Обоїо є меценатами Українського Музею. Їхні пожертви на добровільні цілі не перечислити. Це датки на будову церков, на виховання священиків, на підтримання монастирів, на катедру Українських Студій при Гарвардському університеті, на Стипендійний Фонд і Фундацію Українського Вільного Університету, на Народний Фонд УККА, на допомогу українським видавництвам та інші. Вони теж підтримують фінансово Фундацію Українських Студій в Іллінойському університеті, Український Католицький Університет „Рим—Україна", який заснував Патріярх Йосиф Сліпий.

Відзначаючи золотий ювілей подружжя Захарківих заслуговує на вдячність і признання широких кіл українського громадянства з залученням побажань прожити ще багато плідних років для праці на благо нашої Церкви і народу. І так їм, Боже, допоможи!

Присутній

Дар доброти і любови

Як нас повідомили, в Україну надійшов черговий продуктово-речовий контейнер. Він був відправлений з Центру Російсько-Українського Союзу Євангельських Християн-Баптистів в Америці (Ашфорд, Конн.). Продукти, одяг, взуття, ліки, інвалідні візочки, спеціяльні пристосування для пересування хворих — це та багато іншого послано, як гуманітарна допомога, в Рівенську та Волинську області.

Ці речі, яких так гостро потребують люди в Україні, у більшості були пожертвувані американськими баптистськими церквами, які містяться поблизу Ашфорду, гроші на продукти були передані деякими слов'янськими церквами.

— Особливо слід відзначити місіонерку Ганну Дайко, яка доклала великих зусиль і дуже нам допомогла, брата і сестру Копанів, лікаря Кладка з Південної Королайни (він надіслав ліки) за їх велику працю і допомогу, — розповідає Л. Гордеєва, яка була ініціятором та головним організатором збирання цього вантажу християнської любови. Можна сказати, що контейнер обсягом 20 x 8 x 8 футів збирався енергією, силами та любов'ю цієї невисокої тендітної жінки.

— А як інакше? — щиро дивується Людмила. — Господь нас учить, щоб той, хто любить Бога, любив брата свого. Він каже: „Тож тому, поки маємо час, всім робимо добро, а найбільше однові рним".

Л. Гордєєв пережила весь жах Другої світової війни, голод і невлаштованість німецьких таборів, бачила, як всуперeч загальному горю та безвиході, Господь рятував Своїх дітей. Досі вона пам'ятає післявоєнну допомогу Америки, завдяки якій змогли вижити сотні і сотні людей, а крім того — маленькі, двофунтові пакуночки, що надходили від приватних осіб. Виснажені, бідно одягнуті переселенці знаходили у тих пакунках їжу, мило, рушнички, навіть парфуми — зовсім забуті речі з мирного, щасливого життя. Все це підтримувало, додавало бадьорости: Господь не забув, Він любить, турбується... Маленьку річ з такої посилочки сестра Гордєєва зберігає досі, як дорогий сувенір, як пам'ять Божої, людської доброти. А ще — аби не забути про те, що ми в боргу. В боргу перед Богом і тими, кому гірше від нас, кому можемо допомогти.

47 років тому Л. Гордєєва та її чоловік (покійний нині Петро Гордєєв) залишали Европу. Вони стояли на полубі пароплава, що відходив до Америки, дивилися на берег, який швидко віддалявся, і молились. Вони просили Господа, щоб Він допоміг їм ніколи не забувати, як Він врятував їх у біді, про тих віруючих, через яких прийшла та безцінна допомога.

Господь почув ту молитву. Усе своє життя подружжя Гордєєвих щедро жертвували, так виховали дітей. Сотні і сотні людей у Східній Европі, особливо у Польщі, Україні, а також у Білорусі, Росії одержували продукти, ліки, одяг, відправлення яких знову і знову організовує невтомна Людмила Гордєєва. Вона шукає співчутливих людей, купує необхідне, контактує з церквами, пакує, готує документи... У неї багато друзів і добровільних помічників.

І цей контейнер, який надісланий тим, хто сьогодні в нужді, — нова данька на справу Божу. Щоб там, на іншому боці планети, у далекій і любимій Україні, люди, одержуючи подарунки, щедро подякували Господові за милість і Його добро, за те, що любить Він кожного і хоче всіх спасти. І зрозуміло що, грішник, можливо, вперше поклонилось Ісусові Христові.

Ірина Комарова